

Βρυξέλλες, 29 Σεπτεμβρίου 2020
(OR. en)

11240/20

UD 240

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	28 Σεπτεμβρίου 2020
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	SWD(2020) 213 final
Θέμα:	ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Δεύτερη διετής έκθεση προόδου σχετικά με την ανάπτυξη της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ και της διακυβέρνησής της

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - SWD(2020) 213 final.

σνημμ.: SWD(2020) 213 final

Βρυξέλλες, 28.9.2020
SWD(2020) 213 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**Δεύτερη διετής έκθεση προόδου σχετικά με την ανάπτυξη της τελωνειακής ένωσης της
ΕΕ και της διακυβέρνησής της**

Περιεχόμενα

I.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
II.	ΙΣΤΟΡΙΚΟ.....	3
III.	ΠΡΟΟΔΟΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	7
	1) Διαχείριση του Brexit	7
	α) Η συμφωνία αποχώρησης	7
	β) Δραστηριότητες μετά τη σύναψη της συμφωνίας αποχώρησης	8
	γ) Διαπραγματεύσεις για τη μελλοντική σχέση με το Ηνωμένο Βασίλειο	10
	2) Ενίσχυση των ελέγχων και αντιμετώπιση της απάτης.....	10
	3) Ευρύτερη χρήση της παρακολούθησης της τελωνειακής νομοθεσίας της ΕΕ	12
	α) Παρακολούθηση της χρήσης των απλουστεύσεων	12
	β) Ενίσχυση του προγράμματος εγκεκριμένων οικονομικών φορέων (ΑΕΟ)	13
	γ) Παρακολούθηση της εφαρμογής των διατάξεων σχετικά με την εγγύηση και τη διαγραφή/επιστροφή	14
	δ) Παρακολούθηση της ενιαίας εφαρμογής της τελωνειακής νομοθεσίας της ΕΕ.....	15
	4) Βελτίωση της αποδοτικότητας των τελωνειακών διοικήσεων	15
	5) Αξιοποίηση της καινοτομίας	17
	α) Ενιαία θυρίδα	18
	β) Άλλες καινοτόμες τεχνολογικές λύσεις	18
	6) Βελτιστοποίηση των τελωνειακών ηλεκτρονικών συστημάτων και της χρήσης τους	20
	α) Ηλεκτρονικά συστήματα του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα	20
	β) Εργασίες για τα ηλεκτρονικά συστήματα, εξαιρουμένων όσων σχετίζονται με τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα	22
	γ) Μακροπρόθεσμη στρατηγική ΤΠ για τα τελωνεία	24
	7) Αντιμετώπιση των προκλήσεων του ηλεκτρονικού εμπορίου.....	25
	8) Αξιοποίηση της τελωνειακής ένωσης για τη βελτίωση της ασφάλειας της ΕΕ	26
	α) Σύστημα ελέγχου εισαγωγών	26
	β) Συνεργασία με άλλες αρχές ασφάλειας και διαχείρισης των συνόρων	27
	9) Εμβάθυνση των διεθνών σχέσεων.....	29
IV.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	32
	Παράρτημα: νομοθεσία, προγράμματα και ηλεκτρονικά συστήματα	34
	α). Νομοθεσία της οποίας η επιβολή διασφαλίζεται από τις τελωνειακές αρχές.....	34
	β). Προγράμματα για τα τελωνεία.....	35
	γ). Τελωνειακά ηλεκτρονικά συστήματα	36

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην ανακοίνωσή της του 2016 σχετικά με την ανάπτυξη της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ και της διακυβέρνησής της¹, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε ένα στρατηγικό όραμα για την τελωνειακή ένωση, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη της ΕΕ και η Επιτροπή θα εργαστούν με μεγαλύτερη σύμπνοια προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η τελωνειακή ένωση συμβάλλει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην ευημερία και την ασφάλεια της ΕΕ.

Αν και η υλοποίηση της τελωνειακής ένωσης αποτελεί ευθύνη των τελωνειακών διοικήσεων του κάθε κράτους μέλους, η Επιτροπή επισήμανε στην ανακοίνωση ότι η φύση της τελωνειακής ένωσης συνεπάγεται αλληλεξάρτηση μεταξύ των εθνικών διοικήσεων. Το νέο πλαίσιο για τους τελωνειακούς κανόνες και τις διατυπώσεις με τη μορφή του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα, που άρχισε να ισχύει το 2016, μπορεί να λειτουργήσει σωστά μόνον εάν υπάρχουν ίσοι όροι ανταγωνισμού και ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων από όλες τις τελωνειακές διοικήσεις και εάν ολοκληρωθούν τα διαλειτουργικά ηλεκτρονικά συστήματα σε επίπεδο ΕΕ όπως προβλέπονται στον κώδικα. Επιπλέον, η τελωνειακή ένωση απαιτεί επίσης στενότερη συνεργασία μεταξύ των τελωνειακών αρχών και άλλων αρχών επιβολής του νόμου που δραστηριοποιούνται στα σύνορα της ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω της διαλειτουργικότητας μεταξύ των σχετικών συστημάτων πληροφοριών. Χρειάζεται επίσης μια πιο ολοκληρωμένη μακροπρόθεσμη στρατηγική για την ανάπτυξη και τη συντήρηση των ηλεκτρονικών συστημάτων των τελωνείων, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του υψηλού σχετικού κόστους. Στην ανακοίνωση προσδιορίστηκαν δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών και διατυπώθηκε η δέσμευση για υποβολή τακτικής έκθεσης στο Συμβούλιο και στο Κοινοβούλιο σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται σε σχέση με τις δράσεις.

Τον Μάρτιο του 2017 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημοσίευσε συμπεράσματα² στα οποία εξέφρασε την ικανοποίησή του για την ανακοίνωση και ζήτησε διετή έκθεση σχετικά με τις εξελίξεις στους επιμέρους τομείς που αναφέρθηκαν, λαμβανομένων υπόψη των στόχων, των δράσεων και των επιτευγμάτων της Ομάδας «Τελωνειακή συνεργασία», των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων των κρατών μελών και της Επιτροπής, καθώς και της ανάγκης για οικονομίες κλίμακας και εξοικονομήσεις συνεργασίας.

Η Επιτροπή, στην πρώτη διετή έκθεσή της³, ήταν σε θέση να υποβάλει στοιχεία σχετικά με την πρόοδο σε πολλούς τομείς που συνδέονται με την καλύτερη διαχείριση της τελωνειακής ένωσης. Παράλληλα, στην έκθεση προσδιορίστηκαν θέματα στα οποία θα πρέπει να δοθεί συνέχεια μέσω της ανάληψης δράσης κατά προτεραιότητα, ως εξής:

¹ COM(2016) 813.

² <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7585-2017-REV-1/el/pdf>

³ COM(2018) 524.

1. Διαχείριση του Brexit
2. Ενίσχυση των ελέγχων και αντιμετώπιση της απάτης
3. Ευρύτερη χρήση της παρακολούθησης της τελωνειακής νομοθεσίας της ΕΕ
4. Βελτίωση της αποδοτικότητας των τελωνειακών διοικήσεων
5. Αξιοποίηση της καινοτομίας
6. Βελτιστοποίηση των τελωνειακών ηλεκτρονικών συστημάτων και της χρήσης τους
7. Αντιμετώπιση των προκλήσεων του ηλεκτρονικού εμπορίου
8. Αξιοποίηση της τελωνειακής ένωσης για τη βελτίωση της ασφάλειας της ΕΕ
9. Συνέχιση των εργασιών για την ανάπτυξη διεθνών σχέσεων.

Το Συμβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για την πρώτη διετή έκθεση⁴ και κάλεσε την Επιτροπή να περιγράψει στην επόμενη διετή έκθεσή της τις εξελίξεις στους εν λόγω τομείς προτεραιότητας, λαμβάνοντας και πάλι υπόψη, κατά περίπτωση, τους στόχους, τις δράσεις και τα επιτεύγματα της Ομάδας «Τελωνειακή συνεργασία».

Ως εκ τούτου, η παρούσα δεύτερη διετής έκθεση αποσκοπεί στην περιγραφή της προόδου που επιτεύχθηκε κατά την περίοδο από το 2018 έως τις αρχές του 2020 στους προαναφερόμενους τομείς προτεραιότητας που συνδέονται με τη διακυβέρνηση της τελωνειακής ένωσης. Η παρούσα έκθεση δημοσιεύεται και θα πρέπει να διαβάζεται σε συνδυασμό με το σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τη μετάβαση της τελωνειακής ένωσης στο επόμενο επίπεδο. Συνεπώς, στην παρούσα έκθεση παρουσιάζεται ανασκόπηση της προόδου που επιτεύχθηκε κατά το διάστημα που μεσολάβησε από τη δημοσίευση της τελευταίας διετούς έκθεσης στα μέσα του 2018, ενώ οι μελλοντικές δράσεις σε αυτούς και άλλους τομείς προτεραιότητας θα εξεταστούν στο σχέδιο δράσης.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η τελωνειακή ένωση της ΕΕ υφίσταται από το 1968. Καλύπτει όλες τις εμπορευματικές συναλλαγές και περιλαμβάνει τόσο την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων εντός του τελωνειακού εδάφους⁵ όσο και ένα κοινό δασμολόγιο και μια κοινή εμπορική πολιτική στις σχέσεις με τις τρίτες χώρες. Κατά συνέπεια, όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ εφαρμόζουν τους ίδιους τελωνειακούς δασμούς στις εισαγωγές από χώρες εκτός της ΕΕ, η δε ΕΕ ενεργεί μέσω της κοινής εμπορικής πολιτικής της ως ένας εμπορικός συνασπισμός κατά την κατάρτιση διεθνών εμπορικών συμφωνιών.

⁴ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5650-2019-INIT/el/pdf>

⁵ Το τελωνειακό έδαφος της Ένωσης αποτελείται από τα εδάφη των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκτός από ορισμένα εδάφη των κρατών μελών που εξαιρούνται για ιστορικούς ή γεωγραφικούς λόγους, καθώς και το έδαφος του Μονακό. Σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας αποχώρησης μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της ΕΕ, η τελωνειακή νομοθεσία της ΕΕ εφαρμόζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας και στις Αγγλονορμανδικές Νήσους και στη Νήσο του Μαν έως τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, και στη Βόρεια Ιρλανδία μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Το έδαφος των Περιοχών των Κυρίαρχων Βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου στο Ακρωτήριο και στη Δεκέλεια, στη νήσο της Κύπρου, θα συνεχίσει να αποτελεί μέρος του τελωνειακού εδάφους της Ένωσης δυνάμει της συμφωνίας αποχώρησης.

Η τελωνειακή ένωση αποτελεί τομέα αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΕ⁶, που σημαίνει ότι μόνον η ΕΕ είναι σε θέση να νομοθετεί και να εκδίδει δεσμευτικές πράξεις. Ωστόσο, οι επιμέρους εθνικές τελωνειακές αρχές των κρατών μελών είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή της τελωνειακής ένωσης στην πράξη. Πολλοί σχολιαστές έχουν επικρίνει ως μη ομοιόμορφη την εφαρμογή των τελωνειακών κανόνων από τα κράτη μέλη, επισημαίνοντας ότι η κατάσταση αυτή οδηγεί τόσο σε προβλήματα αθέμιτου ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών όσο και σε περιπτώσεις απάτης.

Η αποστολή που καλούνται σήμερα να εκπληρώσουν οι τελωνειακές αρχές της ΕΕ υπερβαίνει κατά πολύ το παραδοσιακό καθήκον της εισπραξης τελωνειακών δασμών, ΦΠΑ και ειδικών φόρων κατανάλωσης επί των εμπορευμάτων που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος, δεδομένου ότι οι εν λόγω αρχές εφαρμόζουν επίσης τη νομοθεσία στους τομείς της υγείας, του περιβάλλοντος, της ασφάλειας και της προστασίας, καθώς και σε πολλούς άλλους τομείς. Οι αρμοδιότητες των τελωνείων τείνουν να αυξάνονται κάθε φορά που οι νέες εξελίξεις σε επίπεδο πολιτικής προϋποθέτουν εφαρμογή στα σύνορα της ΕΕ.

Είσπραξη εσόδων

- Σε ολόκληρη την ΕΕ, τα τελωνεία διαχειρίζονται κάθε δευτερόλεπτο 27 δηλούμενα είδη αξίας 150 000 EUR· εισέπραξαν δασμούς συνολικού ύψους 26 707 εκατ. EUR το 2019⁷.
- Το 2018⁸ οι εθνικές τελωνειακές αρχές διαπίστωσαν μη καταβληθέντες δασμούς ύψους 584 εκατ. EUR που πρέπει να επιστραφούν στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Το διαπιστωθέν ποσό ήταν χαμηλότερο κατά 121 εκατ. EUR (20,7 %) το 2019.

Καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος

- Το 2019 η συνολική ποσότητα ναρκωτικών που κατασχέθηκαν από τα τελωνεία στην ΕΕ ανήλθε σε 400 τόνους. Από τις ποσότητες τις οποίες ανέφεραν 26 κράτη μέλη κατά το έτος 2019 σε σύγκριση με το 2018 (472 τόνοι), παρατηρείται μείωση της ποσότητας των ναρκωτικών που κατασχέθηκαν.
- Οι έλεγχοι των πυροβόλων όπλων αποτελούν ζωτικό στοιχείο της στρατηγικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Το 2019 οι τελωνειακές αρχές της ΕΕ πρόβησαν σε κατάσχεση συνολικά 3 699 πυροβόλων όπλων, αριθμός που αντιπροσωπεύει μεγάλη αύξηση (41 %) σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (2 621 τεμάχια).
- Το 2019 ο συνολικός αριθμός παράνομων προϊόντων καπνού και τσιγάρων που κατασχέθηκαν από τα τελωνεία ήταν 3,5 δισεκατομμύρια τεμάχια, παρουσιάζοντας μείωση κατά 15,3 % σε σύγκριση με το 2018 (4,1 δισεκατομμύρια τεμάχια). Πλην όμως, η ποσότητα αυτή είναι σχεδόν ίση με τα 3,3 δισεκατομμύρια τεμάχια που κατασχέθηκαν το 2017.
- Οι κινήσεις ρευστών διαθεσίμων ελέγχονται για την καταπολέμηση των αυξανόμενων διεθνικών δραστηριοτήτων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια των πολιτών της ΕΕ. Οι τελωνειακές αρχές κατέγραψαν σχεδόν 13 104 περιπτώσεις εντοπισμού εσφαλμένων δηλώσεων ρευστών διαθεσίμων (11,5 % των συνολικών

⁶ Άρθρο 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

⁷ Πηγή: Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Δίκτυο για τις επιδόσεις της τελωνειακής ένωσης.

⁸ Πηγή: Γενική Διεύθυνση Προϋπολογισμού, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

διασαφήσεων) από το σύνολο των 113 036 δηλώσεων ελέγχου ρευστών διαθεσίμων που συμπληρώθηκαν το 2019. Οι παρατυπίες αυτές αντιπροσώπευαν αξία της τάξης των 330,9 εκατ. EUR. Συνολικά, πρόκειται για αύξηση σε σύγκριση με το 2018, οπότε συμπληρώθηκαν 102 561 δηλώσεις ελέγχου ρευστών διαθεσίμων για τις οποίες τα κράτη μέλη κατέγραψαν σχεδόν 12 000 περιπτώσεις εντοπισμού εσφαλμένων δηλώσεων ρευστών διαθεσίμων, που αντιπροσώπευαν αξία της τάξης των 326 εκατ. EUR.

Προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας – κατασχέσεις εμπορευμάτων παραποίησης/απομίμησης⁹

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε αριθμητικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι το 2018 αυξήθηκε ο αριθμός των εντοπισθέντων παραποιημένων προϊόντων που εισήχθησαν στην ΕΕ, λόγω της μεγάλης ποσότητας μικρών δεμάτων που διακινήθηκαν μέσω υπηρεσιών ταχυμεταφοράς και ταχυδρομικά. Οι αριθμοί των δεσμευθέντων αντικειμένων από αποστολές που κατασχέθηκαν εκτινάχθηκαν από 57 433 το 2017 σε 69 354 το 2018, αν και η συνολική ποσότητα των δεσμευθέντων αντικειμένων μειώθηκε σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Το 2018 δεσμεύθηκαν σχεδόν 27 εκατομμύρια αντικείμενα που προσέβαλλαν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ), αγοραίας αξίας σχεδόν 740 εκατ. EUR.
- Η κυριότερη κατηγορία δεσμευθέντων εμπορευμάτων ήταν τα τσιγάρα, που αντιστοιχούσαν στο 15 % της συνολικής ποσότητας των δεσμευθέντων εμπορευμάτων. Ακολουθούσαν τα παιχνίδια (14 %), τα υλικά συσκευασίας (9 %), οι ετικέτες, οι ταμπελίτσες και τα αυτοκόλλητα (9 %) και τα είδη ένδυσης (8 %). Τα προϊόντα καθημερινής προσωπικής χρήσης στο σπίτι, όπως τα είδη περιποίησης σώματος, τα φάρμακα, τα παιχνίδια και οι ηλεκτρικές οικιακές συσκευές, αντιστοιχούσαν σχεδόν στο 37 % του συνολικού αριθμού των δεσμευθέντων εμπορευμάτων.

Οι τελωνειακές αρχές πρέπει πάντα να διατηρούν την κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των αποτελεσματικών τελωνειακών ελέγχων και της διευκόλυνσης του νόμιμου εμπορίου, δεδομένου ότι το εμπόριο είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομική ευημερία της ΕΕ. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν υπογράψει την αναθεωρημένη σύμβαση του Κιότο¹⁰, η οποία προάγει τη διευκόλυνση του εμπορίου μέσω απλών και φιλικών προς το εμπόριο — αλλά και συγχρόνως αποδοτικών— τελωνειακών καθεστώτων. Ο ίδιος στόχος ορίζεται και στη συμφωνία του ΠΟΕ για τη διευκόλυνση του εμπορίου, την οποία έχει επίσης υπογράψει η ΕΕ.

Το 2018 το μερίδιο της ΕΕ στο παγκόσμιο εμπόριο (15,2 %) αυξήθηκε κατά περίπου ένα τέταρτο εκατοστιαίας μονάδας σε σύγκριση με το 2017. Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα ¹¹διαθέσιμα στοιχεία, κάθε μήνα η ΕΕ των 27 εξάγει και εισάγει προς και από τον υπόλοιπο κόσμο εμπορεύματα αξίας περίπου 180 και 150 δις. EUR αντίστοιχα. Ο φόρτος εργασίας των

⁹ Πηγή: Report on the EU customs enforcement of intellectual property rights: Results at the EU border, 2018. https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019-ipr-report.pdf

¹⁰ Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων, Διεθνής σύμβαση περί απλουστεύσεως και εναρμονίσεως των τελωνειακών καθεστώτων: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:21973A0518\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:21973A0518(01))

¹¹ Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/euro-indicators/international-trade>

τελωνειακών αρχών της ΕΕ αυξήθηκε ως αποτέλεσμα της αύξησης των εμπορικών συναλλαγών της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο, ενώ οι αριθμοί των μελών του προσωπικού των τελωνείων κατά την ίδια περίοδο, που ανέρχονταν σε 89 652 για την ΕΕ συνολικά, σημείωσαν μέτρια μείωση σε σύγκριση με το 2017 (89 771).

Διαχείριση εμπορικών ροών διαμέσου των συνόρων της ΕΕ¹²

- Σήμερα, οι έμποροι της ΕΕ υποβάλλουν ηλεκτρονικά σχεδόν το 100 % των τελωνειακών διασαφήσεων. Η μέση διαθεσιμότητα των εθνικών τελωνειακών συστημάτων τεχνολογίας πληροφοριών (ΤΠ) στην ΕΕ είναι 99,95 % (2019) και παρουσιάζει αύξηση κατά 0,4 % σε σύγκριση με τα ποσοστά διαθεσιμότητας του 2018. Αυτό δείχνει ότι οι τελωνειακές αρχές της ΕΕ εξακολουθούν να διαχειρίζονται ένα πλήρως ηλεκτρονικό και διαλειτουργικό περιβάλλον.
- Η διαδικασία εκτελωνισμού είναι αρκετά ταχεία. Οι τελωνειακές διασαφήσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο της συνήθους διαδικασίας (δηλαδή, σε περιπτώσεις που δεν χρησιμοποιούνται απλουστευμένες διαδικασίες) για τις εισαγωγές διεκπεραιώνονται γενικά εντός μίας ώρας (91,7 % το 2019 και 92,2 % το 2018). Ο εκτελωνισμός εντός μίας ώρας για τις τελωνειακές διασαφήσεις εξαγωγής που υποβάλλονται στο πλαίσιο της συνήθους διαδικασίας μειώθηκε σε 82 % το 2019 (το 2018 ήταν 91 %).
- Το 2019 χορηγήθηκαν 1 945 νέες άδειες εγκεκριμένου οικονομικού φορέα (Authorised Economic Operator, στο εξής: AEO), που σημαίνει ότι στο τέλος του έτους υπήρχαν 18 400 άδειες AEO σε ισχύ, έπειτα από συνεχή αυξητική τάση. (2018: 17 135 άδειες AEO).
- Το 2019 για το 79 % των ειδών που δηλώθηκαν στο τελωνείο (εισαγωγές και εξαγωγές συνδυαστικά), συμμετείχε AEO στην αλυσίδα εφοδιασμού. Το ποσοστό αυτό παρουσιάζει αύξηση συγκριτικά με τα δύο προηγούμενα έτη (75 % και 74 % αντίστοιχα).

Οι τελωνειακές αρχές εντός της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ εφαρμόζουν πολλές νομοθετικές πράξεις της ΕΕ, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται: ο ενωσιακός τελωνειακός κώδικας που ισχύει από το 2016· η σύμβαση περί διαμετακόμισης· η νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με τα πρότυπα για την ασφάλεια των προϊόντων, την υγεία και το περιβάλλον· ο κανονισμός 515/97 για την καταπολέμηση της τελωνειακής απάτης· και οι συμφωνίες τελωνειακής συνεργασίας και οι διατάξεις για τη διευκόλυνση του εμπορίου στο πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών και των συμφωνιών εταιρικής σχέσης της ΕΕ με άλλες χώρες. *Βλ. παράρτημα για περισσότερες πληροφορίες.*

Οι τελωνειακές αρχές συνεργάζονται μεταξύ τους και ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές μέσω κοινών δράσεων, σεμιναρίων, προγραμμάτων κατάρτισης, ομάδων έργου, επισκέψεων εργασίας και διασυνοριακών δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται από τα δύο προγράμματα δράσης της ΕΕ για τα τελωνεία («Τελωνεία 2020» και «Hercule II/III»). *Βλ. παράρτημα για περισσότερες λεπτομέρειες.*

¹² Πηγή: Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Δίκτυο για τις επιδόσεις της τελωνειακής ένωσης.

Από τότε που δημιουργήθηκε, η τελωνειακή ένωση έχει περάσει από διάφορα στάδια ψηφιακού εκσυγχρονισμού. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, οπότε θεσπίστηκε νέο σύστημα για την ψηφιακή διεκπεραίωση των τελωνειακών διαδικασιών διαμετακόμισης, έχουν δημιουργηθεί πολύ περισσότερα τελωνειακά ηλεκτρονικά συστήματα. Βασικό στοιχείο του φόρτου εργασίας ΤΠ των τελωνείων είναι η αναβάθμιση ορισμένων υφιστάμενων ηλεκτρονικών συστημάτων και η ανάπτυξη ορισμένων νέων συστημάτων για τη διαχείριση όλων των τελωνειακών διατυπώσεων βάσει του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα. Η προθεσμία για την ολοκλήρωση του συνόλου των 17 αναβαθμισμένων ή νέων συστημάτων λήγει το αργότερο στο τέλος του 2025. Τα ηλεκτρονικά συστήματα περιλαμβάνουν 14 διευρωπαϊκά συστήματα (εκ των οποίων ορισμένα διαθέτουν και ενωσιακή και εθνική συνιστώσα) και 3 αμιγώς εθνικά συστήματα. Άλλα ηλεκτρονικά συστήματα αποσκοπούν στη στήριξη των τελωνειακών αρχών και/ή στη διευκόλυνση των εισαγωγέων και των εξαγωγέων. *Βλ. παράρτημα για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με όλα τα ηλεκτρονικά συστήματα που αναφέρονται στην παρούσα έκθεση.*

III. ΠΡΟΟΔΟΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Η Επιτροπή, στην πρώτη διετή έκθεσή της, επισήμανε ότι η τελωνειακή ένωση δεν μπορεί να είναι στατική. Οι αγορές, το εμπόριο και οι τεχνολογίες είναι δυναμικοί τομείς και η τελωνειακή ένωση οφείλει να στηρίζει τις εξελίξεις. Για τον σκοπό αυτόν, οι τελωνειακές διοικήσεις των κρατών μελών πρέπει να προχωρήσουν πέρα από το έργο της διασφάλισης καλύτερης διαχείρισης της τελωνειακής ένωσης (μέσω της βελτίωσης του νομικού πλαισίου, των μεθόδων εργασίας, των συστημάτων ΤΠ κ.λπ.) και να εξετάσουν νέες στρατηγικές, προσεγγίσεις και τρόπους εργασίας, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των πιέσεων που ασκούνται λόγω των πιο περιορισμένων πόρων και του ενδεχομένου ύπαρξης αυξημένων αρμοδιοτήτων στο μέλλον. Σε αυτό το πνεύμα, η Επιτροπή πρότεινε κατάλογο θεμάτων προτεραιότητας για την υπό εξέλιξη ανάπτυξη της τελωνειακής πολιτικής. Η πρόοδος σχετικά με τα ζητήματα αυτά κατά τα τελευταία δύο έτη έχει ως εξής.

1) Διαχείριση του Brexit

α) Η συμφωνία αποχώρησης

Στις 29 Μαρτίου 2017 το Ηνωμένο Βασίλειο γνωστοποίησε επισήμως την πρόθεσή του να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, αρχικά αναμενόταν το Ηνωμένο Βασίλειο να ολοκληρώσει την αποχώρησή του από την ΕΕ το αργότερο έως τις 29 Μαρτίου 2019 (στη συνέχεια δόθηκε παράταση). Σε αυτή τη βάση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πραγματοποίησε σειρά τεχνικών σεμιναρίων, αξιολογήσεων και δραστηριοτήτων συντονισμού με τα κράτη μέλη από το 2018 και έπειτα, για την προετοιμασία διαφόρων σεναρίων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- έκβαση «χωρίς συμφωνία» (αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου χωρίς συμφωνία αποχώρησης)·
- προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στη σύμβαση περί καθεστώτος κοινής διαμετακόμισης· και
- διεξαγωγή «εύτακτης» αποχώρησης βάσει των διατάξεων που προβλέπονται σε συμφωνία αποχώρησης.

Οι φορολογικές και τελωνειακές υπηρεσίες της Επιτροπής παρείχαν τεχνική υποστήριξη κατά τους γύρους διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συμφωνίας αποχώρησης με το Ηνωμένο Βασίλειο από την έναρξή τους τον Ιούνιο του 2017.

Κατόπιν συμφωνίας που επιτεύχθηκε μεταξύ των δύο πλευρών τον Οκτώβριο του 2019 σχετικά με το κείμενο της συμφωνίας αποχώρησης, σε συνδυασμό με την πολιτική διακήρυξη για τον καθορισμό του πλαισίου της μελλοντικής εταιρικής σχέσης ΕΕ–Ηνωμένου Βασιλείου, και την κύρωσή της από το Ηνωμένο Βασίλειο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έδωσε την έγκρισή του στις 29 Ιανουαρίου 2020. Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε την απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας στις 30 Ιανουαρίου 2020, με την οποία κατέστη δυνατή η έναρξη ισχύος της από την 1η Φεβρουαρίου 2020. Βάσει της συμφωνίας αποχώρησης, η μεταβατική περίοδος θα διαρκέσει έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020, με δυνατότητα παράτασης μία φορά για περίοδο έως 2 ετών. Το Ηνωμένο Βασίλειο ανακοίνωσε στις 12 Ιουνίου 2020 ότι δεν θα ζητήσει την παράταση αυτή.

Η συμφωνία αποχώρησης καθορίζει τους όρους της εύτακτης αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ και αποτελείται από δύο βασικά έγγραφα:

- α) αυτή καθαυτή τη συμφωνία αποχώρησης, συμπεριλαμβανομένου πρωτοκόλλου για την Ιρλανδία και τη Βόρεια Ιρλανδία, πρωτοκόλλου σχετικά με τις Περιοχές των Κυρίαρχων Βάσεων στην Κύπρο και πρωτοκόλλου σχετικά με το Γιβραλτάρ¹³.
- β) πολιτική διακήρυξη¹⁴ για τον καθορισμό του πλαισίου της μελλοντικής σχέσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου.

β) Δραστηριότητες μετά τη σύναψη της συμφωνίας αποχώρησης

Πραγματοποιήθηκαν ή προετοιμάζονται σημαντικές εργασίες σε σχέση με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση, γεγονός που θα οδηγήσει στην επαναφορά των τελωνειακών ελέγχων και καθεστώτων στο εμπόριο εμπορευμάτων με το Ηνωμένο Βασίλειο μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, ανεξάρτητα από τις συμφωνηθείσες μελλοντικές ρυθμίσεις μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

¹³ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/eu-uk-withdrawal-agreement_el

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/files/political-declaration_en

- Η προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στη σύμβαση περί καθεστώτος κοινής διαμετακόμισης θα μειώσει τις διατυπώσεις στα σύνορα και θα διευκολύνει σημαντικά την κυκλοφορία των εμπορευμάτων στο σύνολο του Ηνωμένου Βασιλείου (δηλαδή στη λεγόμενη χερσαία γέφυρα μεταξύ της Ιρλανδίας και της υπόλοιπης ΕΕ).
- Δημοσίευση λεπτομερών εγγράφων καθοδήγησης και ανακοινώσεων προς τους ενδιαφερομένους, που καλύπτουν τις διάφορες πτυχές που αφορούν τα τελωνεία, τον ΦΠΑ και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης σε περίπτωση αποχώρησης χωρίς συμφωνία. Δεδομένου ότι θα υπάρξει εύτακτη αποχώρηση κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, έχουν καταρτιστεί έγγραφα καθοδήγησης και ανακοινώσεις προς τους ενδιαφερομένους για τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, συμπεριλαμβανομένων της εφαρμογής της συμφωνίας αποχώρησης και θεμάτων που δεν καλύπτονται από τη συμφωνία αποχώρησης.
- Περαιτέρω τεχνικά σεμινάρια με την ΕΕ των 27 σχετικά με τα τελωνεία, τους κανόνες καταγωγής, τον ΦΠΑ και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης.
- Περαιτέρω συνεδριάσεις με την ομάδα των πέντε κρατών μελών («G5») που επηρεάζονται περισσότερο από την κυκλοφορία της Μάγλης (BE, NL, FR, DE και IE).
- Εκστρατεία επικοινωνίας (ειδική ιστοσελίδα στον ιστότοπο Euro, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, πολλαπλασιαστές πληροφόρησης και περιορισμένος διάυλος έντυπων μέσων, καθώς και έναρξη εργασιών για ενότητες ηλεκτρονικής νανομάθησης σχετικά με την αποχώρηση) που απευθύνονται σε εμπόρους οι οποίοι δεν έχουν αποκτήσει εμπειρία τελωνειακών καθεστώτων μέχρι στιγμής (κυρίως ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται μόνον εντός της ενιαίας αγοράς).
- Τακτικές επαφές με την επιχειρηματική κοινότητα, κυρίως μέσω της ομάδας εμπορικών επαφών, στην οποία προεδρεύει η ΓΔ TAXUD και η οποία απαρτίζεται από περισσότερες από 30 εμπορικές ενώσεις.
- Προετοιμασία ΤΠ, η οποία περιλαμβάνει ουσιαστικές εργασίες σχετικά με τις δραστηριότητες ανάπτυξης και δοκιμών που απαιτούνται για την αποσύνδεση του Ηνωμένου Βασιλείου από τα τελωνειακά και φορολογικά διευρωπαϊκά συστήματα ΤΠ.
- Προετοιμασία τροποποιήσεων της δέσμης του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ώστε να αποτυπωθούν οι απαραίτητες αλλαγές λόγω της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου και της λήξης της μεταβατικής περιόδου).

Άλλες υπό εξέλιξη εργασίες περιλαμβάνουν τη διοργάνωση ειδικών συνεδριάσεων με τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου, την ειδική ομάδα για τις σχέσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο (UKTF), τη ΓΔ TAXUD και άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής για τον απολογισμό των προσπαθειών εφαρμογής του πρωτοκόλλου για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία και για τις δύο πλευρές. Θα παρασχεθεί επίσης περαιτέρω καθοδήγηση για τους ενδιαφερομένους σχετικά με την εφαρμογή του πρωτοκόλλου για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία, καθώς τα τελωνεία της Βόρειας Ιρλανδίας θα υποχρεούνται να εφαρμόζουν την τελωνειακή νομοθεσία της Ένωσης. Επιπλέον, θα παρέχεται στα τελωνεία της Βόρειας Ιρλανδίας πρόσβαση στα τελωνειακά ηλεκτρονικά συστήματα της Ένωσης, όπου η εν λόγω πρόσβαση είναι απολύτως αναγκαία

για την εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας. Διάφορα οργανωτικά και πρακτικά ζητήματα εφαρμογής πρέπει να επιλυθούν εν προκειμένω έως το τέλος της μεταβατικής περιόδου.

γ) Διαπραγματεύσεις για τη μελλοντική σχέση με το Ηνωμένο Βασίλειο

Το Συμβούλιο της ΕΕ ενέκρινε την εντολή διαπραγμάτευσης για τη σύναψη συμφωνίας εταιρικής σχέσης με το Ηνωμένο Βασίλειο στις 25 Φεβρουαρίου 2020 και οι διαπραγματεύσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο ξεκίνησαν τον Μάρτιο του 2020.

Η πολιτική διακήρυξη αναφέρει ως στόχους μια φιλόδοξη εμπορική σχέση που θα δημιουργήσει μια ζώνη ελεύθερων συναλλαγών απαλλαγμένη από δασμούς και ποσοτώσεις σε όλους τους τομείς και θα υποστηρίζεται από διατάξεις που διασφαλίζουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού. Η σχέση αυτή αναμένεται να διευκολύνει το εμπόριο και τις επενδύσεις μεταξύ των μερών στο μέτρο του δυνατού, με παράλληλο σεβασμό της ακεραιότητας της ενιαίας αγοράς και της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε κάθε περίπτωση η μελλοντική σχέση δεν θα εξαλείψει την ανάγκη συμμόρφωσης με τις τελωνειακές διατυπώσεις στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ ΕΕ-Ηνωμένου Βασιλείου.

Όσον αφορά την τελωνειακή συνεργασία, ο στόχος είναι να διευκολυνθεί το εμπόριο με πλήρη σεβασμό της έννομης τάξης των μερών, καθώς και να προστατευθούν τα οικονομικά τους συμφέροντα. Αυτό σημαίνει ειδικότερα, για την ΕΕ, την πλήρη εφαρμογή του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα.

Η πολιτική διακήρυξη και η προαναφερόμενη εντολή διαπραγμάτευσης παραπέμπουν επίσης σε διατάξεις σχετικά με τη διοικητική συνεργασία σε τελωνειακά ζητήματα και σε θέματα ΦΠΑ, την αμοιβαία συνδρομή, μεταξύ άλλων για την είσπραξη δασμών και φόρων, καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών για την καταπολέμηση της απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων.

Η τελωνειακή συνεργασία μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την αναγνώριση προγραμμάτων έμπιστων εμπόρων (στο εξής: εγκεκριμένοι οικονομικοί φορείς). Θα πρέπει επίσης να εγγυάται την ορθή επιβολή των κανόνων για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας.

Όσον αφορά τους κανόνες καταγωγής, ο σκοπός είναι να ενσωματωθούν στη συμφωνία κατάλληλοι και σύγχρονοι κανόνες καταγωγής που διασφαλίζουν ότι μόνο τα προϊόντα που έχουν επαρκές περιεχόμενο από τα συμβαλλόμενα μέρη απολαύουν των προτιμήσεων, ενώ παράλληλα τίθενται σε εφαρμογή μηχανισμοί απόδειξης και επαλήθευσης που εγγυώνται την αποτελεσματική εφαρμογή των εν λόγω κανόνων καταγωγής.

2) Ενίσχυση των ελέγχων και αντιμετώπιση της απάτης

Η ΕΕ έχει αναλάβει πολλές δράσεις τα τελευταία έτη για την καταπολέμηση της απάτης στον τελωνειακό τομέα:

- **Ενωσιακός τελωνειακός κώδικας** Ο κώδικας που εφαρμόζεται από το 2016 έχει ως κύριο στόχο την καλύτερη προστασία των οικονομικών πόρων της Ένωσης (ίδιοι πόροι). Οι στόχοι του είναι οι ακόλουθοι: i) θωράκιση κατά της απάτης (εξάλειψη των νομικών κενών, κατάργηση της ασυνεπούς ερμηνείας και εφαρμογής των κανόνων και παροχή της δυνατότητας ηλεκτρονικής πρόσβασης των τελωνειακών αρχών στις σχετικές πληροφορίες), ii) διασφάλιση πιο εναρμονισμένης και τυποποιημένης εφαρμογής των τελωνειακών ελέγχων από τα κράτη μέλη, βάσει κοινού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και ηλεκτρονικού συστήματος για την εφαρμογή τους, και iii) εξασφάλιση κοινού συστήματος εγγυήσεων. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν όχι μόνο στην καλύτερη προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και της ασφάλειας και της προστασίας των πολιτών της ΕΕ, αλλά και στην πρόληψη της αντια ανταγωνιστικής συμπεριφοράς στα διάφορα σημεία εισόδου και εξόδου της ΕΕ. Τυχόν ελλείψεις που διαπιστώνονται αντιμετωπίζονται μέσω συνεχών τροποποιήσεων και επικαιροποιήσεων του κώδικα.

- **Κοινά κριτήρια και πρότυπα κινδύνου για τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους** Οι τελωνειακές αρχές ασκούν από το 2005 τη διαχείριση κινδύνων βάσει κοινού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων της ΕΕ. Το πλαίσιο αυτό περιλαμβάνει διάφορες δράσεις για τη στήριξη των κρατών μελών στην αντιμετώπιση των χρηματοοικονομικών κινδύνων με συστηματικό τρόπο. Το 2018 η Επιτροπή εξέδωσε εκτελεστική απόφαση για τον καθορισμό κοινών κριτηρίων και προτύπων κινδύνου για τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους. Στο τέλος του 2019 τα κράτη μέλη ενέκριναν το έγγραφο καθοδήγησης για την εφαρμογή των κριτηρίων χρηματοοικονομικών κινδύνων με στόχο να παρασχεθεί κοινή ερμηνεία της απόφασης και των βασικών στοιχείων της ώστε να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή της και να αποφευχθούν τυχόν αποκλίνουσες ερμηνείες. Το έγγραφο καθοδήγησης έχει σχεδιαστεί ως μέσο που μπορεί να αναθεωρείται τακτικά ώστε να λαμβάνεται υπόψη η συνεχής εξέλιξη των χρηματοοικονομικών κινδύνων ως προς την ανάγκη εντοπισμού και αντιμετώπισης νέων απειλών και τάσεων. Η Επιτροπή παρέχει συνεχή στήριξη στα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή της απόφασης για τα κριτήρια χρηματοοικονομικών κινδύνων.

- **Ηλεκτρονικό εμπόριο** Τα τελωνεία υποστηρίζουν επίσης τους νέους κανόνες για τον ΦΠΑ που εφαρμόζονται για την πρόληψη της απάτης και τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού για το ηλεκτρονικό εμπόριο (αποστολές χαμηλής αξίας). Έχουν θεσπιστεί συναφείς τελωνειακοί κανόνες όσον αφορά την είσπραξη του ΦΠΑ και τη σχετική ανταλλαγή πληροφοριών, ενώ η εφαρμογή των διαδικασιών και των συστημάτων ΤΠ βρίσκεται σε εξέλιξη. Η Επιτροπή έχει επίσης συστήσει ομάδα έργου για την αντιμετώπιση της δήλωσης δασμολογητέας αξίας χαμηλότερης από την πραγματική, η οποία είναι ιδιαίτερα έντονη στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου — βλ. ενότητα για το ηλεκτρονικό εμπόριο κατωτέρω.

- **Τελωνειακό καθεστώς 42/63** Επιπλέον, τα τελωνεία στηρίζουν τις προσπάθειες που καταβάλλονται από την πλευρά των φορολογικών αρχών για την καταπολέμηση της απάτης. Το τελωνειακό καθεστώς 42/63 επιτρέπει την εισαγωγή ή επανεισαγωγή εμπορευμάτων στην ΕΕ χωρίς καταβολή ΦΠΑ, έως ότου τα εμπορεύματα φθάσουν στο τελικό κράτος μέλος προορισμού τους. Το τελωνειακό καθεστώς 42 αποτελεί σημαντική απλούστευση για τις νόμιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες, αλλά υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες ότι το

τελωνειακό καθεστώς 42 χρησιμοποιείται καταχρηστικά με σκοπό την αποφυγή του ΦΠΑ και την καταβολή χαμηλότερων δασμών. Το 2018 ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 904/2010 του Συμβουλίου τροποποιήθηκε προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα. Μεταξύ άλλων, προέβλεπε την πρόσβαση των τελωνείων στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τον ΦΠΑ για την επικύρωση του αριθμού ΦΠΑ των εισαγωγέων που πραγματοποιούν εισαγωγές που απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ, καθώς και την πρόσβαση των φορολογικών διοικήσεων στο τελωνειακό ηλεκτρονικό σύστημα «Επιτήρηση» για την επαλήθευση των απαλλασσόμενων από τον ΦΠΑ εισαγωγών. Ο κανονισμός τέθηκε σε εφαρμογή το 2020 και αναμένεται να έχει αντίκτυπο στην απάτη που συνδέεται με τις απαλλασσόμενες από τον ΦΠΑ εισαγωγές τόσο ως προς τον ΦΠΑ όσο και για το τελωνειακό σκέλος (δήλωση χαμηλότερης δασμολογητέας αξίας από την πραγματική).

3) Ευρύτερη χρήση της παρακολούθησης της τελωνειακής νομοθεσίας της ΕΕ

Η παρακολούθηση είναι ουσιαστικά ένα από τα εργαλεία για τη στήριξη της αποτελεσματικής και ορθής εφαρμογής της τελωνειακής νομοθεσίας της ΕΕ και για τον εντοπισμό τομέων στους οποίους ενδέχεται να απαιτούνται πρόσθετα μέτρα και νομικές προσαρμογές. Οι δραστηριότητες παρακολούθησης μπορούν επίσης να βοηθήσουν στην επίτευξη πληρέστερης αξιολόγησης της πορείας της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ συνολικά. Ορισμένα προβλήματα που εντοπίζονται μέσω των δραστηριοτήτων παρακολούθησης μπορούν να αντιμετωπιστούν καλύτερα με τη χρήση πιο συνεργατικών εργαλείων, όπως η ανάπτυξη ικανοτήτων, η ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών και η συγκριτική αξιολόγηση. Για άλλα, θα χρειαστεί αυστηρότερο πλαίσιο ή άμεση ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ.

Οι δραστηριότητες παρακολούθησης είναι ποικίλες και μπορούν να εκτείνονται από την αποστολή ερωτηματολογίων στα κράτη μέλη και τον προσδιορισμό βέλτιστων πρακτικών, έως τη διοργάνωση επισκέψεων με σκοπό την επικέντρωση στην ανάπτυξη ικανοτήτων. Προβλέπονται κοινές δραστηριότητες παρακολούθησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Τελωνεία 2020», το οποίο επιτρέπει τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν συνεργασία μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών, των τελωνειακών αρχών τους και των υπαλλήλων τους.

Οι δραστηριότητες παρακολούθησης των τελευταίων ετών πραγματοποιήθηκαν κυρίως στους ακόλουθους τομείς και είναι πιθανό να επεκταθούν και σε άλλους τομείς στο μέλλον:

α) Παρακολούθηση της χρήσης των απλουστεύσεων

Τον Νοέμβριο του 2019 οι τελωνειακές υπηρεσίες της Επιτροπής ξεκίνησαν διαδικασία παρακολούθησης για την εφαρμογή των απλουστεύσεων και την επαναξιολόγηση των τελωνειακών αδειών. Σε αυτές τις επισκέψεις παρακολούθησης συμμετείχαν εμπειρογνώμονες σε θέματα απλουστεύσεων από κράτη μέλη εκτός των κρατών μελών στα οποία πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις. Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν ή θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις σε αντιπροσωπευτικό δείγμα 10 κρατών μελών (ΑΤ, FR, LT,

BE, DK, DE, IT, HR, SI, NL) έως τις αρχές του 2021, υπό την προϋπόθεση της εξομάλυνσης της κατάστασης μετά την κρίση της νόσου COVID-19.

Σκοπός αυτής της διαδικασίας παρακολούθησης είναι να διασφαλιστεί ότι όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ εφαρμόζουν με ορθό και εναρμονισμένο τρόπο τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα. Ειδικότερα, οι υπηρεσίες της Επιτροπής επιθυμούν να αξιολογήσουν την εφαρμογή των απλουστεύσεων που προβλέπονται στον κώδικα από τα κράτη μέλη. Σε αυτόν τον πρώτο γύρο η παρακολούθηση επικεντρώθηκε στις απλουστευμένες διασαφήσεις και στην απλούστευση που είναι γνωστή ως «Εγγραφή στις λογιστικές καταχωρίσεις του διασαφιστή». Ο στόχος ήταν να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήθηκε επίσκεψη είχαν διενεργήσει με ορθό τρόπο τις εκ νέου αξιολογήσεις των αδειών χρήσης απλουστεύσεων που προϋπήρχαν της έναρξης ισχύος του κώδικα. Αξιολογήθηκε επίσης η εφαρμογή των τελωνειακών ελέγχων από τα κράτη μέλη, καθώς και η αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των διαθέσιμων πόρων για τα καθήκοντα αυτά. Η διαδικασία παρακολούθησης θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη την αποδοτικότητα των τελωνειακών απλουστεύσεων και των μέτρων διευκόλυνσης του εμπορίου και μπορεί να οδηγήσει, σε εύθετο χρόνο, σε νομοθετικές βελτιώσεις ή διευκρινίσεις των εγγράφων καθοδήγησης σχετικά με την εφαρμογή των απλουστεύσεων.

Προβλέπεται ότι στο τέλος της διαδικασίας θα δημοσιευτεί συνολική έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα αυτής της διαδικασίας παρακολούθησης.

β) Ενίσχυση του προγράμματος εγκεκριμένων οικονομικών φορέων (ΑΕΟ)

Το πρόγραμμα εγκεκριμένων οικονομικών φορέων (ΑΕΟ) καθιερώθηκε στην τελωνειακή νομοθεσία της ΕΕ το 2005 στο πλαίσιο σειράς τροποποιήσεων του τελωνειακού κώδικα σε θέματα ασφάλειας. Στόχος ήταν η διασφάλιση και η διευκόλυνση των αλυσίδων εφοδιασμού του διεθνούς εμπορίου σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στο πλαίσιο προτύπων του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων για την ασφάλεια και τη διευκόλυνση του παγκόσμιου εμπορίου (πλαίσιο «SAFE») με στόχο την αποτροπή της διεθνούς τρομοκρατίας και την εξασφάλιση της είσπραξης των εσόδων, παράλληλα με την προώθηση της διευκόλυνσης του εμπορίου σε παγκόσμιο επίπεδο. Στο πλαίσιο του προγράμματος, οι εταιρείες που πληρούν εθελοντικά τα κριτήρια που καθορίζονται στην τελωνειακή νομοθεσία της ΕΕ συνεργάζονται στενά με τις τελωνειακές αρχές για την ενίσχυση της ασφάλειας της αλυσίδας εφοδιασμού. Ως αντάλλαγμα, οι εν λόγω εταιρείες αποκομίζουν οφέλη που προβλέπονται στη νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης της ευκολότερης χορήγησης άδειας χρήσης τελωνειακών απλουστεύσεων, της υποβολής σε λιγότερους φυσικούς ελέγχους και ελέγχους βάσει εγγράφων και της ευνοϊκότερης μεταχείρισης.

Τα τελευταία έτη έχουν διατυπωθεί επικρίσεις από σχολιαστές, ειδικότερα δε, μεταξύ άλλων, από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, για το πρόγραμμα ΑΕΟ της ΕΕ, αναφέροντας ότι οι ΑΕΟ δεν συμμορφώνονται με τις νομικές διατάξεις και ότι τα κράτη μέλη δεν ελέγχουν επαρκώς τους ΑΕΟ. Το ΕΕΣ, στην ειδική έκθεσή του αριθ. 12/2019, ζήτησε αυξημένη προσοχή όσον αφορά τη συμμόρφωση των ΑΕΟ με το σύστημα δασμολογικής απαλλαγής για

αποστολές μικρής αξίας, με ιδιαίτερη έμφαση στους παρόχους υπηρεσιών ταχυμεταφορών και ταχυδρομικών υπηρεσιών¹⁵.

Ως εκ τούτου, οι τελωνειακές υπηρεσίες της Επιτροπής έχουν αναπτύξει, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, συνολική στρατηγική και μεθοδολογία για την προώθηση της ενιαίας και αυστηρότερης εφαρμογής του προγράμματος και για την περαιτέρω ενίσχυση της βιωσιμότητάς του. Συμφωνήθηκε και δρομολογήθηκε δέσμη λεπτομερών μέτρων που περιλαμβάνουν επιτόπιες επισκέψεις σε όλα τα κράτη μέλη, μηχανισμούς στενότερης συνεργασίας μεταξύ εμπειρογνομόνων σε θέματα ΑΕΟ και διαχείρισης κινδύνων στα κράτη μέλη και εργαστήριο παρακολούθησης με εμπειρογνώμονες σε θέματα ΑΕΟ και ελέγχου.

Η υλοποίηση των δράσεων ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2019 και θα συνεχιστεί επί σειρά ετών. Μέχρι στιγμής έχουν πραγματοποιηθεί διερευνητικές επισκέψεις σε 12 κράτη μέλη, ενώ οι επισκέψεις και στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ αναμένεται, ιδανικά, να πραγματοποιηθούν έως το τέλος του 2020. Όλες οι επιτόπιες επισκέψεις πραγματοποιήθηκαν βάσει κοινού προσυμφωνημένου προγράμματος (παρακολούθηση, εσωτερικοί έλεγχοι, σύνδεση μεταξύ των ΑΕΟ και της διαχείρισης κινδύνων και επισκέψεις σε υπηρεσίες ταχυμεταφορών και ταχυδρομεία εφόσον είναι ΑΕΟ), προκειμένου να καταστεί δυνατή η συγκρισιμότητα. Στις επισκέψεις συμμετείχαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής από κοινού με εμπειρογνώμονες σε θέματα ΑΕΟ από τα κράτη μέλη. Ο στόχος των επισκέψεων περιλάμβανε τον εντοπισμό ορθών πρακτικών που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν και από άλλα κράτη μέλη και να συμβάλουν με τον τρόπο αυτόν στην πιο ομοιόμορφη και αρμονική εφαρμογή των διατάξεων για τους ΑΕΟ σε επίπεδο ΕΕ.

Από τις επισκέψεις που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής καταδεικνύεται ότι υπάρχουν πολλές ορθές πρακτικές, όπως η κατάρτιση και η ευαισθητοποίηση των εμπόρων, η παρακολούθηση των ΑΕΟ και η ανάπτυξη βάσεων δεδομένων. Μεταξύ των θεμάτων που εμπνέουν ανησυχία περιλαμβάνονται η έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των εμπειρογνομόνων σε θέματα ΑΕΟ και διαχείρισης κινδύνων στους κόλπους των τελωνειακών διοικήσεων· η απουσία εναρμονισμένης προσέγγισης όσον αφορά τις δραστηριότητες παρακολούθησης· και, σχετικά με τους παρόχους υπηρεσιών ταχυμεταφορών, η ελλιπής κατανόηση των ευθυνών τους όσον αφορά τις παρατυπίες στα δεδομένα που παρέχουν οι πελάτες τους.

γ) Παρακολούθηση της εφαρμογής των διατάξεων σχετικά με την εγγύηση και τη διαγραφή/επιστροφή

Τον Ιούλιο του 2019 οι τελωνειακές υπηρεσίες της Επιτροπής ξεκίνησαν διαδικασία παρακολούθησης για την αξιολόγηση της εφαρμογής των διατάξεων του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα σχετικά με τις εγγυήσεις και τη διαγραφή/επιστροφή με την αποστολή ερωτηματολογίου σε όλα τα κράτη μέλη. Με βάση την ανάλυση των απαντήσεων στο

¹⁵ Ειδική έκθεση αριθ. 12/2019 με τίτλο «Ηλεκτρονικό εμπόριο: πολλές από τις προκλήσεις που σχετίζονται με την είσπραξη του ΦΠΑ και των τελωνειακών δασμών δεν έχουν αντιμετωπιστεί».

ερωτηματολόγιο, προβλέπονται και άλλες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων επισκέψεων παρακολούθησης, εφόσον κριθεί σκόπιμο.

Ο γενικός σκοπός είναι να διαμορφωθεί μια εικόνα της εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων από τις εθνικές τελωνειακές διοικήσεις, να επικαιροποιηθούν τα υφιστάμενα έγγραφα καθοδήγησης, κατά περίπτωση, και να ληφθούν διορθωτικά μέτρα, εάν κρίνεται αναγκαίο.

δ) Παρακολούθηση της ενιαίας εφαρμογής της τελωνειακής νομοθεσίας της ΕΕ

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής ξεκίνησαν το 2018 οριζόντια έρευνα σε όλα τα κράτη μέλη με σκοπό την παρακολούθηση της εφαρμογής των άρθρων 18 και 52 του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα όσον αφορά τα τέλη που χρεώνουν οι πάροχοι καθολικής υπηρεσίας για ταχυδρομικές αποστολές χαμηλής αξίας.

Παρόμοια διαδικασία ξεκίνησε και το 2019 σε σχέση με τους περιορισμούς των γνωστοποιήσεων τελωνειακής οφειλής, όπως καθορίζονται στο άρθρο 103 του κώδικα.

Σκοπός είναι η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη εφαρμόζουν αυτές τις διατάξεις του κώδικα και η ανάληψη περαιτέρω επακόλουθων ενεργειών, συμπεριλαμβανομένων διαδικασιών επί παραβάσει, εφόσον απαιτείται.

4) Βελτίωση της αποδοτικότητας των τελωνειακών διοικήσεων

Τα τελευταία έτη καταβάλλονται προσπάθειες για τη βελτίωση της αποδοτικότητας της τελωνειακής διοίκησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Τελωνεία 2020», το οποίο παρέχει ευρύ φάσμα εργαλείων για τη στήριξη και τη βελτίωση της ορθής λειτουργίας και του εκσυγχρονισμού της τελωνειακής ένωσης.

Το πρόγραμμα στηρίζει την επίτευξη των προτεραιοτήτων της τελωνειακής ένωσης, κυρίως μέσω της δημιουργίας ενός τελωνειακού περιβάλλοντος χωρίς χαρτί (δηλαδή της ανάπτυξης τελωνειακών ηλεκτρονικών συστημάτων). Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης του προγράμματος (περίπου 80 %) διοχετεύεται στη λειτουργία των ευρωπαϊκών συστημάτων πληροφοριών, ενώ το υπόλοιπο καλύπτει το κόστος της τελωνειακής συνεργασίας και κατάρτισης.

Ενώ οι δραστηριότητες του προγράμματος απευθύνονται κυρίως στις τελωνειακές διοικήσεις, υπάρχουν και έμμεσα οφέλη για τους οικονομικούς φορείς υπό τη μορφή αποδοτικότερων διαδικασιών ως αποτέλεσμα των προσπαθειών του προγράμματος να διασφαλίσει ότι οι εθνικές τελωνειακές διοικήσεις εργάζονται και ανταλλάσσουν πληροφορίες με καλύτερο τρόπο. Πιο άμεσα, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν ορισμένα τελωνειακά συστήματα πληροφοριών στο πλαίσιο απλουστευμένων και τυποποιημένων τελωνειακών καθεστώτων, να λαμβάνουν μέρος σε κάποιες κοινές δράσεις και να συμμετέχουν σε ορισμένες ενότητες ηλεκτρονικής μάθησης. Παρότι το πρόγραμμα δεν αφορά άμεσα τους Ευρωπαίους πολίτες, αντιμετωπίζει ζητήματα σχετικά με την ασφάλεια, την προστασία και τη διευκόλυνση του εμπορίου τα οποία είναι σημαντικά για αυτούς, όπως η καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της απάτης και η προστασία των πολιτών από απειλές κατά της ασφάλειας.

Κόρια επιτεύγματα των τελευταίων ετών

- *Εξελίξεις σε επίπεδο ΤΠ* Από την έναρξη του προγράμματος, έχουν σημειωθεί πολλές εξελίξεις σε επίπεδο ΤΠ και προσαρμογές του περιβάλλοντος ΤΠ στον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των ευρωπαϊκών συστημάτων πληροφοριών που είναι σε λειτουργία να ανέρχεται σε 54. Οι εξελίξεις αυτές ήταν απαραίτητες για την εύρυθμη λειτουργία μιας σύγχρονης τελωνειακής ένωσης. Κατά τη διάρκεια του 2019 το πρόγραμμα «Τελωνεία 2020» εξακολούθησε να χρηματοδοτεί την ανάπτυξη νέων έργων ευρωπαϊκών συστημάτων πληροφοριών, σε στενή συνεργασία με τις εθνικές τελωνειακές αρχές και σύμφωνα με τις προθεσμίες που συμφωνήθηκαν με τα κράτη μέλη και εκπροσώπους του εμπορικού κλάδου.

- *Κοινές δράσεις* Το 2019 οι τελωνειακοί υπάλληλοι συνέχισαν να ανταλλάσσουν απόψεις και βέλτιστες πρακτικές στο πλαίσιο των κοινών δράσεων που διοργανώθηκαν βάσει του προγράμματος. Σε συνέχεια των κοινών δράσεων, αναπτύχθηκαν και ανταλλάχθηκαν μεταξύ των εθνικών διοικήσεων εργασιακές πρακτικές, διοικητικές διαδικασίες και κατευθυντήριες γραμμές. Τα αποτελέσματα αυτά βοηθούν τις χώρες να βελτιώσουν τις επιδόσεις, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα της τελωνειακής διοίκησης. Διατυπώθηκαν ορισμένες συστάσεις σχετικά με τα αγαθά διπλής χρήσης και άλλες σχετικά με την τελωνειακή τεχνολογία ανίχνευσης. Όπως και τα προηγούμενα έτη, ποσοστό άνω του 98 % των συμμετεχόντων σε αυτές τις κοινές δράσεις δήλωσαν ότι, από επαγγελματική άποψη, οι δραστηριότητες ήταν πολύ χρήσιμες ή χρήσιμες για τους ίδιους. Κατά τα προσεχή έτη, επιδιώκεται να διατηρηθεί παρόμοιο υψηλό επίπεδο αντίληψης σχετικά με την καταλληλότητα.

- *Οι ομάδες εμπειρογνομόνων* αντιπροσωπεύουν ένα ολοένα και περισσότερο χρησιμοποιούμενο εργαλείο από την εργαλειοθήκη του προγράμματος που υποστηρίζει την ενισχυμένη επιχειρησιακή συνεργασία, είτε σε περιφερειακή είτε σε θεματική βάση. Η προσέγγιση της ομάδας εμπειρογνομόνων παρέχει στους τελωνειακούς εμπειρογνώμονες των κρατών μελών τη δυνατότητα να αναπτύξουν διεξοδική συνεργασία σχετικά με επιχειρησιακά ζητήματα κατά τρόπο που υπερβαίνει την παραδοσιακή συνεργασία και σε πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα (οι ομάδες εμπειρογνομόνων δραστηριοποιούνται για διάστημα 12 έως 36 μηνών). Κατά τη διάρκεια του 2019, και οι τέσσερις υφιστάμενες ομάδες τελωνειακών εμπειρογνομόνων [για τα ανατολικά και νοτιοανατολικά χερσαία σύνορα της ΕΕ 2 (CELBET 2), τα τελωνειακά εργαστήρια (CLET), τις δεσμευτικές δασμολογικές πληροφορίες (ΔΔΠ) και την τελωνειακή συνεργασία ΤΠ (ETCIP¹⁶)] συνέχισαν το έργο τους, και τρεις από τις εν λόγω ομάδες ξεκίνησαν το επόμενο στάδιο, που θα οδηγήσει σε πιθανή μακροχρόνια επιχειρησιακή συνεργασία. Γενικά, όλες οι υφιστάμενες ομάδες εμπειρογνομόνων παρουσιάζουν αυξημένη συμμετοχή και δέσμευση των συμμετεχουσών χωρών και παράγουν απτά αποτελέσματα και εκροές. Αναπτύσσουν επίσης μεθοδολογίες εργασίας που είναι επωφελείς για ολόκληρη την ΕΕ.

¹⁶ Ομάδα εμπειρογνομόνων σχετικά με νέες προσεγγίσεις όσον αφορά την ανάπτυξη και τη λειτουργία των τελωνειακών συστημάτων ΤΠ.

- *Ηλεκτρονική μάθηση*: Το πρόγραμμα «Τελωνεία 2020» χρηματοδοτεί επίσης την ανάπτυξη προγραμμάτων ηλεκτρονικής μάθησης για θέματα κοινού ενδιαφέροντος σε συνεργασία με τις τελωνειακές διοικήσεις και εκπροσώπους του εμπορικού κλάδου. Όπως και τα προηγούμενα έτη, οι υπηρεσίες της Επιτροπής το 2019 συνέχισαν να στηρίζουν ειδικότερα την εφαρμογή του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα στις διδακτικές ενότητες του προγράμματος μάθησης. Συνολικά, έως το τέλος του 2019, το χαρτοφυλάκιο ηλεκτρονικής μάθησης της ΕΕ περιλαμβάνει περισσότερα από 30 προγράμματα ηλεκτρονικής μάθησης στον τελωνειακό τομέα. Έως το τέλος του 2019, αυτό το πλήρες χαρτοφυλάκιο ηλεκτρονικής μάθησης της ΕΕ αναπαράχθηκε σε επικαιροποιημένο και τεχνικά καινοτόμο μορφότυπο (που παρέχει επίσης τη δυνατότητα χρήσης σε κινητές συσκευές).

- *Ανάπτυξη/κατάρτιση του προσωπικού βάσει ικανοτήτων* Το πρόγραμμα «Τελωνεία 2020» συνέχισε να στηρίζει τις εθνικές τελωνειακές διοικήσεις σε σχέση με την εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο και/ή την καθιέρωση ανάπτυξης/κατάρτισης του προσωπικού βάσει ικανοτήτων, σύμφωνα με το πλαίσιο ικανοτήτων της ΕΕ για τα τελωνεία¹⁷, μέσω σειράς κοινών και/ή ειδικών ανά χώρα εκδηλώσεων κατάρτισης που πραγματοποιήθηκαν το 2018 και το 2019. Επιπλέον, το 2019 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέσπισε βραβείο για προγράμματα σπουδών στον τελωνειακό τομέα, το οποίο απένειμε σε 7 πανεπιστήμια για τα προγράμματα σπουδών τους στον τελωνειακό τομέα σε προπτυχιακό/μεταπτυχιακό επίπεδο, αναγνωρίζοντας με αυτόν τον τρόπο τον ηγετικό ρόλο τους στη βελτίωση των επιδόσεων και του επαγγελματισμού των τελωνείων. Όπως και το 2018, καθ' όλη τη διάρκεια του 2019 παρασχέθηκε διακρατική ανταλλαγή/ανάπτυξη εμπειρογνώσιας, π.χ. με τη μορφή κοινών εκδηλώσεων μάθησης. Το 2019 δοκιμάστηκαν επίσης καινοτόμες κοινές μορφές ανάπτυξης και/ή ανταλλαγής γνώσεων, όπως διαδικτυακά σεμινάρια κατάρτισης της ΕΕ, ηλεκτρονικά βιβλία και ναυομάθηση. Μέσω αυτών τίθενται τα θεμέλια για την περαιτέρω ενισχυμένη διαρθρωμένη συνεργασία της ΕΕ για την κατάρτιση στον τελωνειακό τομέα κατά τα προσεχή έτη. Το 2019 παρασχέθηκε ειδική στήριξη της ΕΕ για την κατάρτιση στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ, για παράδειγμα μέσω της ανάπτυξης ταχείας αναβάθμισης δεξιοτήτων και ένταξης¹⁸ σε προγράμματα κατάρτισης στον τελωνειακό τομέα προς χρήση από τις εθνικές διοικήσεις.

5) Αξιοποίηση της καινοτομίας

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής συνέχισαν να εργάζονται, από κοινού με τα κράτη μέλη, σε διάφορους τομείς για την αξιοποίηση της καινοτομίας και της νέας τεχνολογίας προκειμένου να συνδράμουν τα τελωνεία στα καθήκοντά τους, διευκολύνοντας παράλληλα το εμπόριο. Οι ακόλουθες δραστηριότητες είναι ιδιαίτερης σημασίας για τον σκοπό αυτόν:

¹⁷ https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/eu-customs-competency-framework_en

¹⁸ Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ, ο όρος «ένταξη» χρησιμοποιείται για να δηλώσει τη στοχευόμενη πρόσληψη.

α) Ενιαία θυρίδα

Τα τελευταία έτη, η Επιτροπή έχει εργαστεί εντατικά για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών στο πλαίσιο της ενιαίας θυρίδας για την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού συνεργασίας μεταξύ των τελωνειακών και άλλων αρχών.

Μια ενιαία θυρίδα θα παρέχει στους οικονομικούς φορείς τη δυνατότητα να εκπληρώσουν όλες τις κανονιστικές απαιτήσεις που αφορούν τις εισαγωγές, υποβάλλοντας δεδομένα με τυποποιημένο τρόπο σε πολλαπλούς αποδέκτες μέσω ενιαίου σημείου εισόδου. Μολονότι, όπως επισημαίνεται ανωτέρω, πέραν της επιβολής της τελωνειακής νομοθεσίας, τα τελωνεία διασφαλίζουν την επιβολή περισσότερων από 60 πράξεων μη τελωνειακής νομοθεσίας της ΕΕ στα σύνορα της ΕΕ, η διαδικασία εκτελωνισμού απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να εκπληρώνουν τις μη τελωνειακές διατυπώσεις χωριστά, και σε ορισμένες περιπτώσεις σε χαρτί.

Η πολυπλοκότητα που συνδέεται με τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία οφειλόταν κυρίως στη συμμετοχή μεγάλου αριθμού αρχών και στην πολλαπλότητα των αντίστοιχων οικείων διαδικασιών και συστημάτων ΤΠ στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Οι σχετικές εργασίες περιλάμβαναν δύο σκέλη:

- Ανάπτυξη κεντρικού ηλεκτρονικού συστήματος, που προϋποθέτει στενή συνεργασία των τελωνειακών υπηρεσιών της Επιτροπής με άλλες ενδιαφερόμενες υπηρεσίες της Επιτροπής (γεωργία, κλιματική αλλαγή, περιβάλλον, απασχόληση και ανάπτυξη, εσωτερικές υποθέσεις, αλιεία, εμπόριο και υγεία). Το 2014 δημιουργήθηκε πιλοτικό σύστημα, γνωστό ως ενιαία τελωνειακή θυρίδα της ΕΕ για την ανταλλαγή πιστοποιητικών, με στόχο να καταστεί δυνατή η αυτοματοποιημένη επαλήθευση των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών πιστοποιητικών, το οποίο αρχικά περιλάμβανε την ανταλλαγή πιστοποιητικών μεταξύ 5 κρατών μελών που συμμετείχαν σε εθελοντική βάση. Το έργο επεκτάθηκε στις αρχές του 2017 προκειμένου να συμπεριληφθούν νέα πιστοποιητικά και να ενισχυθεί η συνολική λειτουργία του. Επιπλέον, το έργο επεκτάθηκε σε μεγαλύτερο αριθμό κρατών μελών, με αποτέλεσμα έως το τέλος του 2018 τα συμμετέχοντα κράτη μέλη να είναι 9. Έως το τέλος του 2020, η πλατφόρμα προβλέπεται να υποστηρίζει 8 πιστοποιητικά.
- Εκπόνηση νομοθετικής πρότασης για τη ρύθμιση του περιβάλλοντος ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία. Στο πλαίσιο δημόσιας διαβούλευσης που διεξήχθη τον Οκτώβριο του 2018 ελήφθησαν 382 απαντήσεις από οικονομικούς φορείς, δημόσιες αρχές, την ακαδημαϊκή κοινότητα και εκπροσώπους άλλων οργανισμών σε 25 κράτη μέλη. Ποσοστό άνω του 80 % των συμμετεχόντων είχαν άμεση συμμετοχή σε τελωνειακές επιχειρήσεις και, ως εκ τούτου, παρείχαν πολύτιμες επιχειρηματικές γνώσεις σχετικά με τα αντιληπτά οφέλη του περιβάλλοντος ενιαίας θυρίδας της ΕΕ για τα τελωνεία, καθώς και τον προσδιορισμό περαιτέρω μέτρων για την ενίσχυση της διευκόλυνσης του εμπορίου. Η εκτίμηση επιπτώσεων και το σχέδιο δέσμης νομοθετικών μέτρων σημείωσαν πρόοδο το 2019.

β) Άλλες καινοτόμες τεχνολογικές λύσεις

- *Ανάλυση δεδομένων*

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο ετών, η Επιτροπή έχει αναπτύξει μεθόδους και εργαλεία ανάλυσης δεδομένων για την πλήρη αξιοποίηση των διαθέσιμων τελωνειακών δεδομένων με σκοπό την ενίσχυση της τελωνειακής ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν εκδώσει συστάσεις στον τομέα αυτόν.

Η κύρια πηγή διαθέσιμων δεδομένων είναι το σύστημα «Επιτήρηση» που παρακολουθεί την εισαγωγή και την εξαγωγή συγκεκριμένων εμπορευμάτων προς/από την κοινή αγορά της Ένωσης. Όλα τα εισαγόμενα εμπορεύματα και, από την 1η Απριλίου 2020, όλα τα εξαγόμενα εμπορεύματα παρακολουθούνται από το σύστημα «Επιτήρηση». Τα δεδομένα επιτήρησης αντλούνται από τις τελωνειακές διασαφήσεις εισαγωγής και εξαγωγής τις οποίες διαχειρίζονται τα συστήματα επεξεργασίας των τελωνειακών διασαφήσεων των κρατών μελών. Επί του παρόντος, η βάση δεδομένων του συστήματος «Επιτήρηση» περιέχει περισσότερα από 2,6 δισεκατομμύρια καταχωρίσεις συνήθων διασαφήσεων, παρέχοντας με τον τρόπο αυτόν μια τεράστια πηγή πληροφοριών για σκοπούς ανάλυσης.

Παράλληλα με την ανάπτυξη νέων αναλυτικών εργαλείων ΤΠ, η Επιτροπή ενίσχυσε την ικανότητά της να προβαίνει σε ad hoc ανάλυση των δεδομένων επιτήρησης, να παρακολουθεί τη συμμόρφωση με την τελωνειακή και τη σχετική με τα τελωνεία νομοθεσία, να στηρίζει την ανάπτυξη πολιτικής και να παρέχει εμπορικά δεδομένα σε διάφορους χρήστες εντός της Επιτροπής.

Το 2019 οι υπηρεσίες της Επιτροπής διεξήγαγαν πιλοτικό έργο για τις κοινές ικανότητες ανάλυσης, το οποίο ανέδειξε τη σημασία της ανάλυσης των εμπορικών πρακτικών για την ενίσχυση του εντοπισμού τομέων κινδύνου. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής δημιουργούν επί του παρόντος εργαλεία ανάλυσης δεδομένων τα οποία πραγματοποιούν αυτοματοποιημένη ανάλυση που καλύπτει όλα τα δεδομένα και πολυάριθμες παραμέτρους ταυτόχρονα. Έχει επίσης προετοιμαστεί το έδαφος για τα εργαλεία που παρακολουθούν με προορατικό τρόπο τη συμμόρφωση των τελωνειακών διασαφήσεων με την τελωνειακή νομοθεσία και, ως εκ τούτου, διασφαλίζουν την ομοιόμορφη εφαρμογή του δασμολογίου της Ένωσης.

- Αλυσίδα συστοιχιών

Το 2018 οι φορολογικές και τελωνειακές υπηρεσίες της Επιτροπής συνέχισαν τις προσπάθειές τους για τη διερεύνηση της πιθανής χρήσης της τεχνολογίας αλυσίδας συστοιχιών στο πλαίσιο των ηλεκτρονικών τελωνειακών και φορολογικών πολιτικών. Ειδικότερα, διοργάνωσαν εργαστήριο, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα «Τελωνεία 2020» και διεξήχθη στη Μάλτα τον Μάιο του 2018, όπου εκπροσωπήθηκαν οι τελωνειακές και φορολογικές κοινότητες των κρατών μελών για να μοιραστούν τη θεώρηση και τα σχέδιά τους για την εν λόγω τεχνολογία. Το εργαστήριο στέφθηκε με επιτυχία και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η τεχνολογία αλυσίδας συστοιχιών δεν αποτελεί πανάκεια, αλλά αξίζει να διερευνηθεί από τις δημόσιες αρχές προκειμένου να διευκολυνθεί η υλοποίηση των στόχων τους καθώς και να υποστηριχθεί η συνεργασία με τους οικονομικούς φορείς. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής εξακολουθούν να διερευνούν αν η τεχνολογία αλυσίδας συστοιχιών θα πρέπει να ενσωματωθεί στον σχεδιασμό των νέων πολιτικών και των διευρωπαϊκών συστημάτων. Σημαντικό κριτήριο είναι η δοκιμή σχετικά με το αν μπορεί ρεαλιστικά να εγκατασταθεί και να λειτουργήσει σε όλα τα κράτη μέλη. Μόνο με αυτή τη διασφάλιση

μπορούν εύλογα να επιδιωχθούν ευκαιρίες και πραγματικά έργα σε συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

6) Βελτιστοποίηση των τελωνειακών ηλεκτρονικών συστημάτων και της χρήσης τους

α) Ηλεκτρονικά συστήματα του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα

Σημαντικό στοιχείο των εργασιών στον τομέα της βελτιστοποίησης των τελωνειακών ηλεκτρονικών συστημάτων κατά τα τελευταία έτη ήταν η ολοκλήρωση των 17 ηλεκτρονικών συστημάτων που πρέπει να αναβαθμιστούν ή να εγκατασταθούν στο πλαίσιο του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα. Οι εν λόγω εργασίες περιλαμβάνουν διάφορες συνιστώσες, ως εξής:

- Σχεδιασμός για την ανάπτυξη των συστημάτων

Σύμφωνα με τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα, η Επιτροπή υποχρεούται να καθορίσει σε πρόγραμμα εργασιών τον σχεδιασμό για την ανάπτυξη και την εγκατάσταση των ηλεκτρονικών συστημάτων που προβλέπονται στον κώδικα. Τον Δεκέμβριο του 2019 η Επιτροπή ενέκρινε αναθεωρημένη έκδοση του προγράμματος εργασιών¹⁹. Η εν λόγω αναθεώρηση ήταν σύμφωνη με την αναθεώρηση του κώδικα στις αρχές του 2019²⁰ ώστε να δοθεί περισσότερος χρόνος για την ολοκλήρωση των ηλεκτρονικών συστημάτων του κώδικα. Για διάφορους λόγους, αποδείχθηκε αδύνατο να ολοκληρωθούν και τα 17 συστήματα έως την προθεσμία του 2020 που είχε καθοριστεί προηγουμένως: κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της αναθεώρησης του κώδικα, η περίοδος ολοκλήρωσης ορισμένων από τα συστήματα αυτά παρατάθηκε ουσιαστικά έως το 2025. Ως εκ τούτου, το αναθεωρημένο πρόγραμμα εργασιών που καταρτίστηκε σε στενή διαβούλευση με τα κράτη μέλη καθορίζει τον σχεδιασμό για την ολοκλήρωση των διαφόρων συνιστωσών και φάσεων των συστημάτων έως το 2025. Στόχος του είναι ένα πρακτικό και ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα στο οποίο λαμβάνονται ιδίως υπόψη οι διασυνδέσεις και οι εξαρτήσεις μεταξύ των συστημάτων, καθώς και οι περιορισμοί σε επίπεδο πόρων στα κράτη μέλη.

- Ανάπτυξη των ηλεκτρονικών συστημάτων που προβλέπονται στο πλαίσιο του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συνέχισαν να εργάζονται εντατικά για να εξασφαλίσουν την εγκατάσταση και των 17 ηλεκτρονικών συστημάτων του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα του αναθεωρημένου προγράμματος εργασιών.

¹⁹ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/2151 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2019.

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/632 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 111 της 25.4.2019, σ. 54).

Τον Δεκέμβριο του 2019 η Επιτροπή εξέδωσε την πρώτη ετήσια έκθεσή της²¹ σχετικά με την πρόοδο που επιτεύχθηκε έως τη δεδομένη χρονική στιγμή όσον αφορά την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών συστημάτων από την έναρξη ισχύος του κώδικα την 1η Μαΐου 2016. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, παρότι τόσο η Επιτροπή όσο και τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά τη διασφάλιση της πλήρους εγκατάστασης των ηλεκτρονικών συστημάτων έως τις σχετικές προθεσμίες, έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος. Έξι κεντρικά συστήματα έχουν πλέον εγκατασταθεί και δύο ακόμη συστήματα θα ολοκληρωθούν στις 31 Δεκεμβρίου 2020. Επομένως, συνολικά, έως τα τέλη του 2020, οκτώ από τα δεκατέσσερα διευρωπαϊκά συστήματα θα είναι σε λειτουργία. Τα έξι εναπομείναντα διευρωπαϊκά έργα, τρία εκ των οποίων περιλαμβάνουν σημαντικές συνιστώσες που θα πρέπει να ολοκληρωθούν από τα κράτη μέλη, βρίσκονται σε σωστή πορεία υλοποίησης ως προς την τήρηση των καθορισμένων προθεσμιών. Τα κράτη μέλη οφείλουν να ολοκληρώσουν την αναβάθμιση των τριών εθνικών συστημάτων τους έως το 2022, εξαιρουμένης της συνιστώσας εξαγωγών του εθνικού συστήματος για Ειδικά Καθεστώτα, που συνδέεται στενά με το διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Εξαγωγών και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να εγκατασταθεί ταυτόχρονα με αυτό.

Εν ολίγοις, τα συστήματα που πρέπει να ολοκληρωθούν κατά την περίοδο 2020-2025 ως επί το πλείστον βρίσκονται σε σωστή πορεία υλοποίησης, σύμφωνα με τον σχεδιασμό των έργων που έχει καθοριστεί στο πρόγραμμα εργασιών. Ωστόσο, υφίστανται ορισμένοι κίνδυνοι καθυστέρησης και πολύπλοκων μεταβάσεων, οι οποίοι συνδέονται με περιορισμούς όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των αναγκαίων οικονομικών πόρων [λαμβάνομένου ιδίως υπόψη του διαθέσιμου προϋπολογισμού βάσει του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ)], εμπειρογνώσιας και δεσμεύσεων σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών. Οι κίνδυνοι εντείνονται λόγω της πολυπλοκότητας των αλληλεξαρτήσεων μεταξύ της εθνικής και της διευρωπαϊκής συνιστώσας, αλλά και λόγω των πολυάριθμων ενδιαφερόμενων μερών που εμπλέκονται.

Ωστόσο, η πλήρης αξιοποίηση για σκοπούς ανάλυσης δεδομένων θα είναι δυνατή μόνον όταν τα κράτη μέλη ολοκληρώσουν την εγκατάσταση των οικείων αναβαθμισμένων συστημάτων εισαγωγών και εξαγωγών και, συνεπώς, όταν θα είναι σε θέση να παρέχουν 41 στοιχεία δεδομένων, αντί των 16 που παρέχουν επί του παρόντος, συμπεριλαμβανομένων ειδικότερα περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τους οικονομικούς φορείς.

Ιδιαίτερη σημασία για τις εργασίες σχετικά με την ανάλυση δεδομένων έχουν τα ηλεκτρονικά συστήματα *Επιτήρηση 3* και *Σύστημα Ελέγχου Εισαγωγών 2 (ICS2)*. Η πλατφόρμα ανάλυσης δεδομένων και υποβολής εκθέσεων *Επιτήρηση 3*, η οποία χρησιμοποιεί τα εμπορικά δεδομένα της ΕΕ (εισαγωγές και εξαγωγές) τα οποία παρέχονται σε καθημερινή βάση από τις εθνικές τελωνειακές αρχές, εγκαταστάθηκε με επιτυχία τον Οκτώβριο του 2018. Βρίσκονται σε εξέλιξη δύο έργα ανάλυσης δεδομένων: η ανάλυση εμπορικών ροών για την παρακολούθηση των εμπορικών ροών και των μεταβολών τους και οι έλεγχοι αξιοπιστίας για την αντιμετώπιση εσφαλμένων αξιών που έχουν καταχωριστεί στις διασαφήσεις. Ωστόσο, η

²¹ COM(2019) 629 final. Σύμφωνα με την προαναφερόμενη αναθεώρηση του κώδικα του 2019, η Επιτροπή υποχρεούται να υποβάλλει έκθεση ετησίως σχετικά με την πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση των συστημάτων.

πλήρης αξιοποίηση για σκοπούς ανάλυσης δεδομένων θα είναι δυνατή μόνον όταν τα κράτη μέλη ολοκληρώσουν την εγκατάσταση των οικείων αναβαθμισμένων συστημάτων εισαγωγών και εξαγωγών και, συνεπώς, όταν θα είναι σε θέση να παρέχουν 41 στοιχεία δεδομένων, αντί των 16 που παρέχουν επί του παρόντος, συμπεριλαμβανομένων ειδικότερα περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τους οικονομικούς φορείς. Όσον αφορά το ηλεκτρονικό σύστημα ICS2, το οποίο συλλέγει εκ των προτέρων ηλεκτρονικά δεδομένα για όλα τα εμπορεύματα και τις αποστολές πριν από την άφιξή τους στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ολοκλήρωσαν τις προπαρασκευαστικές εργασίες τους σχετικά με τις δυνατότητες ανάλυσης της ασφάλειας και της προστασίας. Οι εν λόγω εργασίες πρέπει να υποβληθούν προς έγκριση στα κράτη μέλη το 4ο τρίμηνο του 2020 [για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ICS2, βλ. ενότητα 8 («Αξιοποίηση της τελωνειακής ένωσης για τη βελτίωση της ασφάλειας της ΕΕ») κατωτέρω].

β) Εργασίες για τα ηλεκτρονικά συστήματα, εξαιρουμένων όσων σχετίζονται με τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα

Από τον σημαντικό αριθμό άλλων ολοκληρωμένων ή υπό εξέλιξη έργων ΤΠ, ιδιαίτερα αξιοσημείωτα είναι τα ακόλουθα:

- ***Συστήματα πληροφοριών για την υποστήριξη της δασμολογικής κατάταξης των εμπορευμάτων***

Όταν τα εμπορεύματα δηλώνονται στα τελωνεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να κατατάσσονται σύμφωνα με τη συνδυασμένη ονοματολογία (ΣΟ) ή οποιαδήποτε άλλη ονοματολογία που βασίζεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στη συνδυασμένη ονοματολογία. Η διάκριση ΣΟ που δηλώνεται στις διασαφήσεις για τα εισαγόμενα και εξαγόμενα εμπορεύματα καθορίζει τον δασμολογικό συντελεστή που ισχύει ή τα μη δασμολογικά μέτρα που εφαρμόζονται, καθώς και τον τρόπο αντιμετώπισης των εμπορευμάτων για στατιστικούς σκοπούς ή για σκοπούς άλλων πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ένα σύστημα πληροφοριών κατάταξης (CLASS) που αναπτύχθηκε πρόσφατα και έχει τεθεί σε εφαρμογή από την 1η Ιουλίου 2019 παρέχει ενιαία πλατφόρμα στην οποία διατίθενται όλες οι σχετικές πληροφορίες κατάταξης για την παροχή βοήθειας στους εισαγωγείς. Στις πληροφορίες αυτές περιλαμβάνονται:

- τα συμπεράσματα των επιτροπών τελωνειακού κώδικα·
- οι κανονισμοί για την κατάταξη·
- οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου·
- η Συνδυασμένη Ονοματολογία (ΣΟ) και οι επεξηγηματικές σημειώσεις της ΣΟ·
- οι πληροφορίες TARIC.

Το σύστημα CLASS συμβάλλει στην ορθή κατάταξη των εμπορευμάτων και, συνεπώς, στην ορθή είσπραξη των τελωνειακών δασμών.

- ***COPIS (Σύστημα κατά της απομίμησης/παραποίησης και της πειρατείας)***

Συνεχίστηκαν οι εργασίες για τη βελτίωση του συστήματος COPIS που παρέχει στους κατόχους δικαιωμάτων τη δυνατότητα να ζητούν την παρέμβαση των τελωνείων με σκοπό τη λήψη μέτρων κατά των εμπορευμάτων που προσβάλλουν ορισμένα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ). Οι δραστηριότητες κατά τα δύο τελευταία έτη περιλάμβαναν εργασίες με σκοπό να δοθεί στους οικονομικούς φορείς η δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής αίτησης μέσω της βάσης δεδομένων για την επιβολή της νομοθεσίας του Γραφείου διανοητικής ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατόπιν ανάλυσης, ξεκίνησαν οι εργασίες για την ανάπτυξη διαδικτυακής πύλης σχετικά με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας για τους εμπορευόμενους της ΕΕ, με σκοπό τη διευκόλυνση της υποβολής και της διαχείρισης όλων των αιτήσεων.

- ***Τελωνειακό σύστημα διαχείρισης κινδύνων 2 (CRMS 2)***

Στόχος του έργου CRMS2 είναι η αναδιαμόρφωση του συστήματος CRMS που δημιουργήθηκε το 2005 για την ενίσχυση της σαφήνειας των διαφόρων λειτουργιών που πρέπει να εκπληρώνονται. Το σύστημα αναπτύσσεται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής με βάση έκθεση επιχειρηματικής σκοπιμότητας (2016) και έγγραφο γενικής θεώρησης (2018) που ενέκριναν τα κράτη μέλη. Τόσο η αρχική φάση όσο και η φάση εκπόνησης έχουν ολοκληρωθεί και επί του παρόντος το σύστημα βρίσκεται στη φάση κατασκευής.

- ***Επιδόσεις της τελωνειακής ένωσης – Σύστημα πληροφοριών διαχείρισης (CUP-MIS)***

Σήμερα, το CUP προβαίνει σε συστηματική αξιολόγηση των επιδόσεων των τελωνειακών αρχών των κρατών μελών με βάση τους στρατηγικούς στόχους και τους στόχους πολιτικής. Η θέσπιση συστήματος πληροφοριών για τη συλλογή, την επεξεργασία, την επικύρωση και τη γνωστοποίηση συναφών τελωνειακών δεδομένων θα στηρίξει τη βελτίωση της λειτουργίας της τελωνειακής ένωσης της ΕΕ, μέσω της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της ομοιομορφίας των τελωνειακών δραστηριοτήτων και λειτουργιών. Οι εργασίες για την ανάπτυξη του εν λόγω συστήματος ξεκίνησαν το 2018 στο πλαίσιο των υπηρεσιών της Επιτροπής και βρίσκονται σε εξέλιξη.

- ***Ευφυείς και ασφαλείς εμπορικές γραμμές***

Οι ευφυείς και ασφαλείς εμπορικές γραμμές (Smart and Secure Trade Lanes – SSTL) αποτελούν πιλοτικό έργο μεταξύ των τελωνείων αρκετών κρατών μελών της ΕΕ και της Κίνας και του Χονγκ Κονγκ, με στόχο την ενίσχυση της διατεματικής ασφάλειας της αλυσίδας εφοδιασμού και τη διευκόλυνση του εμπορίου στους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς μέσω θαλάσσιων, αεροπορικών και σιδηροδρομικών εμπορικών γραμμών μεταξύ των εμπλεκόμενων χωρών. Οι εργασίες συνεχίστηκαν ιδίως με την εκπόνηση έκθεσης επιχειρηματικής σκοπιμότητας και εγγράφου γενικής θεώρησης, συμπεριλαμβανομένων μοντέλων επιχειρηματικών διαδικασιών για την εξωτερική και εσωτερική ανταλλαγή δεδομένων εντός ΕΕ για την αυτοματοποιημένη ανταλλαγή ναυτιλιακών δεδομένων. Τυχόν εξελίξεις πέραν της κατάστασης του πιλοτικού έργου θα απαιτούσαν ειδική νομική βάση και την αυτοματοποίηση των ανταλλαγών δεδομένων.

γ) Μακροπρόθεσμη στρατηγική ΤΠ για τα τελωνεία

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συμερίζονται τον στόχο της υλοποίησης των τελωνειακών έργων ΤΠ με αποδοτικό τρόπο και σύμφωνα με τις εθνικές δημοσιονομικές προτεραιότητες. Για τον σκοπό αυτόν, λαμβάνονται ενεργά μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών των ενδιαφερόμενων μερών για την ανάπτυξη ηλεκτρονικών συστημάτων για τα τελωνεία. Η κλίμακα των αναβαθμίσεων των υφιστάμενων συστημάτων και της δημιουργίας νέων συστημάτων ΤΠ που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα ενισχύει την ανάγκη για την οικονομικά αποδοτική κατανομή των πόρων από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη.

Μετά τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουλίου του 2017²², η Επιτροπή ολοκλήρωσε τον Απρίλιο του 2018 εμπειρισταωμένη έκθεση σχετικά με τη μακροπρόθεσμη στρατηγική ΤΠ για τα συστήματα των τελωνείων²³. Η έκθεση ανταποκρίνεται στο αίτημα του Συμβουλίου ως προς την εξέταση μόνιμης δομής για τη διαχείριση των τελωνειακών έργων ΤΠ, ενώ ταυτόχρονα επαναλαμβάνει την τρέχουσα προτεραιότητα της συνέχισης της εφαρμογής του κώδικα και της επίτευξης μεγαλύτερης αποδοτικότητας μέσω της βαθύτερης συνεργασίας τόσο μεταξύ των κρατών μελών όσο και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το Συμβούλιο της ΕΕ εξέδωσε περαιτέρω συμπεράσματα το 2018²⁴ με βάση την έκθεση της Επιτροπής, και κάλεσε την Επιτροπή και τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, να διερευνήσουν νέες προσεγγίσεις για την ανάπτυξη και τη λειτουργία μελλοντικών συστημάτων ΤΠ στον τελωνειακό τομέα. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή συγκρότησε ομάδα εμπειρογνομόνων για νέες προσεγγίσεις σχετικά με την ανάπτυξη και τη λειτουργία τελωνειακών συστημάτων ΤΠ (ETCIT) το 2018, με τη συμμετοχή 13 κρατών μελών²⁵, υπό την ηγεσία της Εσθονίας. Κύριος στόχος της ETCIT είναι η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο τα τελωνειακά συστήματα ΤΠ θα μπορούσαν να αναπτυχθούν και να λειτουργήσουν στο μέλλον, ιδίως μέσω της ανάλυσης κόστους-οφέλους των νέων προσεγγίσεων, της εξέτασης πιλοτικών έργων, της κατάρτισης κατευθυντήριων γραμμών για τη βελτίωση της ισχύουσας νομοθεσίας και της διακυβέρνησης, καθώς και μέσω συστάσεων για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων και τη χρηματοδότηση μελλοντικών πρωτοβουλιών. Οι δραστηριότητες της ETCIT ξεκίνησαν τον Οκτώβριο του 2018 με τη συμμετοχή περισσότερων από 25 εμπειρογνομόνων και οι εργασίες της συνεχίζονται.

²² Αποτελέσματα της συνόδου του Συμβουλίου, 3572η σύνοδος του Συμβουλίου, «Οικονομικές και δημοσιονομικές υποθέσεις», Βρυξέλλες 11.7.2017. Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου για τη μελλοντική πορεία ανάπτυξης συστημάτων ΤΠ στον τελωνειακό τομέα, 13543/17, Βρυξέλλες, 24.10.2017.

²³ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη στρατηγική ΤΠ για τα τελωνεία, COM(2018) 178 final της 11.4.2018.

²⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου 2018/C 4/02 της 6.1.2018.

²⁵ Βέλγιο, Τσεχία, Κύπρος, Γαλλία, Ιταλία, Λιθουανία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σουηδία.

7) Αντιμετώπιση των προκλήσεων του ηλεκτρονικού εμπορίου

Οι προκλήσεις του ηλεκτρονικού εμπορίου για τα τελωνεία είναι πλέον ευρέως γνωστές. Ο όγκος των εμπορευμάτων χαμηλής αξίας που εισάγονται στην ΕΕ αυξάνεται ετησίως κατά 10-15 %. Παρότι εφαρμόζουν αποτελεσματικούς ελέγχους για την αντιμετώπιση της απάτης κατά προτεραιότητα και για την είσπραξη των επιβαλλόμενων δασμών στα εμπορεύματα αυτά κατά την εισαγωγή, οι τελωνειακές αρχές οφείλουν παράλληλα να στηρίζουν και να διευκολύνουν την ανάπτυξη αυτής της μορφής εμπορίου που αποφέρει σημαντικά οφέλη σε επιχειρήσεις και πολίτες.

- **Δέσμη μέτρων ΦΠΑ για το ηλεκτρονικό εμπόριο** Οι υπηρεσίες της Επιτροπής βρίσκονται στη σωστή πορεία όσον αφορά τις προπαρασκευαστικές εργασίες για την εφαρμογή της δέσμης μέτρων ΦΠΑ για το ηλεκτρονικό εμπόριο²⁶. Οι προτάσεις της Επιτροπής για την αναβολή της έναρξης εφαρμογής της δέσμης μέτρων ΦΠΑ για το ηλεκτρονικό εμπόριο κατά έξι μήνες, έως την 1η Ιουλίου 2021, συμφωνήθηκαν σε κοινή θέση του Συμβουλίου στις 24 Ιουνίου 2020.

Επί του παρόντος τίθεται σε εφαρμογή ένα αποτελεσματικό και συνεκτικό κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ από την πλευρά των τελωνείων, ώστε να εξασφαλιστεί η είσπραξη του ΦΠΑ και των τελωνειακών δασμών για τους προϋπολογισμούς των κρατών μελών και της ΕΕ. Οι αναγκαίες προσαρμογές στο πλαίσιο του ETK, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που χρησιμεύουν ως βάση για τις εξελίξεις σε επίπεδο ΤΠ, συζητήθηκαν διεξοδικά με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη διάρκεια του 2018 και του 2019 και αναμένεται να εγκριθούν όλες έως τα τέλη του 2020.

Οι συναφείς δραστηριότητες ΤΠ χωρίστηκαν σε έξι επιχειρηματικά σενάρια. Ο λεπτομερής σχεδιασμός συμπεριλήφθηκε στο γενικό σχέδιο ΤΠ τον Μάιο του 2018.

Η στενή συνεργασία μεταξύ των τελωνειακών και φορολογικών διοικήσεων εντός των κρατών μελών αποτελεί το κλειδί της επιτυχίας. Η επιχειρηματική κοινότητα καταβάλλει τεράστιες προσπάθειες για την προετοιμασία της υλοποίησης της δέσμης μέτρων για τον ΦΠΑ. Τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη κλήθηκαν να διατυπώσουν τη γνώμη τους σχετικά με τα σχέδια νομικών πράξεων, ενώ συμμετέχουν επίσης στις υπό εξέλιξη τεχνικές συζητήσεις σχετικά με τις επεξηγηματικές σημειώσεις και τα έγγραφα καθοδήγησης τόσο για τον ΦΠΑ όσο και για το τελωνειακό σκέλος.

- **Ταχυδρομικές υπηρεσίες** Επιπλέον, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συνεργάζονται εντατικά με τους ταχυδρομικούς φορείς και τους παρόχους υπηρεσιών ταχυμεταφορών της ΕΕ προκειμένου να διασφαλίσουν ότι, από το 2021, οι εν λόγω φορείς και πάροχοι θα κοινοποιούν εκ των προτέρων ένα ελάχιστο σύνολο πληροφοριών σχετικά με φορτία

²⁶

Οδηγία (ΕΕ) 2017/2455 του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ· κανονισμός (ΕΕ) 2017/2454 του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 904/2010· εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2017/2459 του Συμβουλίου για την τροποποίηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 282/2011.

εμπορευμάτων σε ταχυδρομικές αποστολές και ταχυμεταφορές που μεταφέρονται αεροπορικώς, πριν από τη φόρτωση των εν λόγω εμπορευμάτων. . Αυτό θα είναι δυνατό ως αποτέλεσμα της εγκατάστασης της πρώτης έκδοσης του Συστήματος Ελέγχου Εισαγωγών 2 (ICS2) από τις 15 Μαρτίου 2021 — βλ. κατωτέρω.

8) Αξιοποίηση της τελωνειακής ένωσης για τη βελτίωση της ασφάλειας της ΕΕ

α) Σύστημα ελέγχου εισαγωγών

- **Ασφάλεια αερομεταφερόμενου φορτίου** Το ICS2 είναι ένα σύστημα μεγάλης κλίμακας και υποστηρίζει το τελωνειακό πρόγραμμα ασφάλειας και προστασίας πριν από την άφιξη. Θα παρέχει νέα πλατφόρμα για τη συλλογή εκ των προτέρων ηλεκτρονικών δεδομένων για όλα τα εμπορεύματα και τις αποστολές πριν από την άφιξή τους στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης και από διάφορες εμπορικές πηγές. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής σχεδόν ολοκλήρωσαν την κατασκευή των δύο κεντρικών συνιστωσών του ICS2 (κοινή διεπαφή εμπορευομένων και κοινό αποθετήριο) έως τα τέλη του 2019, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη οι εργασίες ανάπτυξης και δοκιμών με σκοπό την έναρξη λειτουργίας της πρώτης έκδοσης του συστήματος (αεροπορικές ταχυμεταφορές και ταχυδρομικές αποστολές) στις 15 Μαρτίου 2021.

Στο πλαίσιο της έναρξης λειτουργίας αυτής της πρώτης έκδοσης, η Επιτροπή τα τελευταία έτη έχει καταλήξει σε συμφωνία με τις τελωνειακές αρχές των κρατών μελών, σε στενή συνεργασία με τις εθνικές αρχές εσωτερικής ασφάλειας και ασφάλειας της πολιτικής αεροπορίας, σχετικά με ένα σύνολο κοινών κριτηρίων και προτύπων κινδύνου για την ανάλυση κινδύνου για την ασφάλεια αερομεταφερόμενου φορτίου πριν από τη φόρτωση. Καταρτίστηκε εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής για τον καθορισμό αυτών των κριτηρίων, η οποία θα υποστηριχθεί από την κοινή επιχειρησιακή καθοδήγηση και προβλέπεται να εκδοθεί το δεύτερο εξάμηνο του 2020.

- **Νομικές τροποποιήσεις** Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη σημείωσαν επίσης πρόοδο όσον αφορά τις αναγκαίες τροποποιήσεις της νομικής βάσης σχετικά με το ICS2 σύμφωνα με τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα, καθώς επιτεύχθηκε συμφωνία σχετικά με την πλειονότητα των νομικών διατάξεων για νέες απαιτήσεις σχετικά με την εκ των προτέρων κοινοποίηση πληροφοριών για τα φορτία, τη μετατροπή της συνεργατικής ανάλυσης κινδύνων και αυτό καθαυτό το σύστημα ICS2, ενώ και οι σχετικές εκτελεστικές και κατ' εξουσιοδότηση πράξεις προβλέπεται να εκδοθούν κατά τη διάρκεια του 2020.

- **Βελτιώσεις στα δεδομένα** Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε εμπειριστατωμένο έργο και σημειώθηκε πρόοδος προς την εισαγωγή μαζικών νέων ροών καλύτερων δεδομένων στο πλαίσιο της 2ης έκδοσης του ICS2, που θα έχει ως αποτέλεσμα τη συλλογή πλήρους συνόλου πληροφοριών πριν από την άφιξη του φορτίου για όλα τα εμπορεύματα στις αεροπορικές μεταφορές.

- **Ικανότητες ανάλυσης δεδομένων** Στο πλαίσιο των προετοιμασιών για τη 2η έκδοση, πραγματοποιήθηκαν εργασίες σχετικά με την ανάπτυξη των ικανοτήτων ανάλυσης του ICS2 για την ασφάλεια και την προστασία, οι οποίες θα υποβληθούν για έγκριση στα κράτη μέλη το 4ο τρίμηνο του 2020. Η ικανότητα ανάλυσης του ICS2 για την ασφάλεια και την προστασία θα καταστήσει δυνατή, εφόσον συμφωνηθεί, τη συνεργατική ανάλυση, από τα κράτη μέλη, μαζικών ροών δεδομένων φορτίων που κοινοποιούνται εκ των προτέρων και συλλέγονται σε επίπεδο ΕΕ για την παράδοση επιχειρησιακών σημάτων απειλών για την ασφάλεια και την προστασία σε πραγματικό χρόνο, ενόσω τα εμπορεύματα διακινούνται μέσω της αλυσίδας εφοδιασμού (για όλους τους τρόπους μεταφοράς — αεροπορικές, θαλάσσιες, οδικές, σιδηροδρομικές μεταφορές). Δεδομένου ότι η ικανότητα ανάλυσης θα ενσωματωθεί στη ροή εργασιών κοινοποίησης του ICS2 και στις διαδικασίες τελωνειακού ελέγχου με βάση τον κίνδυνο στα εξωτερικά σύνορα (αποστολή σημάτων στα κράτη μέλη μαζί με τη σχετική διασάφηση), τα αποτελέσματα της ανάλυσης κινδύνου και των ελέγχων θα κοινοποιούνται συστηματικά για κάθε περίπτωση, γεγονός που θα παρέχει στους τελωνειακούς εμπειρογνώμονες τη δυνατότητα να αξιολογούν και να βελτιώνουν συνεχώς τη στοχοθέτηση. Η εν λόγω ικανότητα θα βοηθήσει επίσης την Επιτροπή να συμβάλει, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της βάσει του κοινού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, στη θέσπιση κοινών έργων προτεραιότητας, όπως δράσεις σε κοινούς τομείς ελέγχου προτεραιότητας, αντιμετώπιση κρίσεων ή στήριξη της αξιολόγησης της τελωνειακής πολιτικής. Η πιλοτική διαδικασία με τα κράτη μέλη βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη, όπως και οι προπαρασκευαστικές εργασίες για τη σύσταση επιχειρησιακής ομάδας εμπειρογνομόνων απαρτιζόμενης από εμπειρογνώμονες των κρατών μελών για την ανάπτυξη και εκμετάλλευση της ικανότητας.

β) Συνεργασία με άλλες αρχές ασφάλειας και διαχείρισης των συνόρων

- **Κατευθυντήριες γραμμές για τη συνεργασία των τελωνειακών αρχών με τους συνοριοφύλακες** Οι υπηρεσίες της Επιτροπής εξέδωσαν νέες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των τελωνειακών αρχών και των συνοριοφυλάκων τον Δεκέμβριο του 2018. Σκοπός των κατευθυντήριων γραμμών είναι η ενίσχυση της σημασίας και της στρατηγικής διάστασης της συνεργασίας, ο προσδιορισμός καινοτόμων και βιώσιμων λύσεων για από κοινού διαχείριση των συνόρων, καθώς και η διασφάλιση στενής συνεργασίας μεταξύ αμφοτέρων των εν λόγω αρχών σε όλα τα επίπεδα. Οι τομείς που καλύπτονται είναι συνολικοί και περιλαμβάνουν συγχρονισμένους ελέγχους και κοινές πράξεις, κοινό σχεδιασμό για την υποδομή και τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, χρήση εξοπλισμού, κατάρτιση, ανταλλαγή πληροφοριών, ανάλυση κινδύνων και έρευνες.

- **Ενίσχυση της τελωνειακής συνεργασίας και της διαλειτουργικότητας των συστημάτων με τις αρχές ασφάλειας και διαχείρισης των συνόρων** Το 2019 η ΕΕ θέσπισε νέους κανόνες για τη διαλειτουργικότητα μεταξύ των συστημάτων πληροφοριών μεγάλης κλίμακας της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Επί του παρόντος, βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία ανάπτυξης πλαισίου διαλειτουργικότητας για τα συστήματα πληροφοριών για τη²⁷ διαχείριση της ασφάλειας, των συνόρων και της μετανάστευσης.

²⁷ Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS), Σύστημα Πληροφοριών Ευρωπόλ (EIS), Σύστημα εισόδου/εξόδου (ΣΕΕ), Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS), Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών και Αδειοδότησης

Επιπλέον, μια ομάδα εμπειρογνομόνων αποτελούμενη από εμπειρογνώμονες σε θέματα ασφάλειας, διαχείρισης των συνόρων και τελωνείων, την οποία συγκάλωσε η Επιτροπή, ολοκλήρωσε μια προκαταρκτική αξιολόγηση της διαλειτουργικότητας των συστημάτων ασφάλειας και διαχείρισης των συνόρων με τα τελωνειακά συστήματα στον τομέα της αξιολόγησης της ασφάλειας και των κινδύνων για την ασφάλεια και παρουσίασε τα συμπεράσματά της στη μόνιμη επιτροπή επιχειρησιακής συνεργασίας σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας (COSI) του Συμβουλίου τον Φεβρουάριο του 2019. Στην έκθεση αξιολόγησης προτάθηκε να εκπονηθεί μελέτη σκοπιμότητας για την ενδεδειγμένη εξέταση των διασυνδέσεων μεταξύ του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS), των δεδομένων του Ευρωπόλ και του τελωνειακού Συστήματος Ελέγχου Εισαγωγών 2 (ICS2). Προσδιορίστηκαν επίσης πιθανά εμπόδια, προβλήματα και περιορισμοί στον επιχειρησιακό, τεχνικό και νομικό τομέα που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της μελέτης.

Στην έκθεση διατυπώθηκε επίσης σύσταση για τη μεταγενέστερη αξιολόγηση της διαλειτουργικότητας άλλων δυνητικά συναφών τελωνειακών συστημάτων με τα δεδομένα του SIS και του Ευρωπόλ στο πλαίσιο χωριστού έργου. Στο πλαίσιο αυτό, θεωρήθηκε πολύ περιορισμένη η χρήση της διαλειτουργικότητας των δεδομένων του ICS2 με τα δεδομένα στα συστήματα PNR, EURODAC, VIS, ΣΕΕ και ETIAS. Επιπλέον, στην έκθεση διατυπώθηκε σύσταση για τη διεξαγωγή παράλληλης συζήτησης σε επίπεδο πολιτικής με στόχο την εξέταση των προϋποθέσεων υπό τις οποίες θα μπορούσε να χορηγηθεί και σε άλλες αρχές επιβολής του νόμου πρόσβαση στα δεδομένα του ICS2 για ερευνητικούς σκοπούς κατά περίπτωση και σε δεόντως αιτιολογημένη βάση.

- **Ένωση ασφάλειας:** Στις αρχές του 2018, στο πλαίσιο ενδεδειγμένης ανάλυσης της ένωσης ασφάλειας της ΕΕ, τέθηκε στο επίκεντρο ο ρόλος των τελωνείων στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και επισημάνθηκε η ανάγκη αναγνώρισης των τελωνείων ως ισότιμου εταίρου που απαιτεί ενεργό συνεργασία με τις αρχές επιβολής του νόμου.

- **EU SOCTA:** Ως μέλος της συμβουλευτικής ομάδας της ΕΕ για την αξιολόγηση απειλής όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα της ΕΕ (EU SOCTA), οι υπηρεσίες της Επιτροπής συμβάλλουν ενεργά στην καλύτερη ενσωμάτωση των τελωνείων στην αξιολόγηση απειλής όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα της ΕΕ. Αυτό είναι το πρώτο βήμα του κύκλου πολιτικής της ΕΕ για την αντιμετώπιση του οργανωμένου και σοβαρού διεθνούς εγκλήματος / EMPACT (Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών).

Συνεργασία με τον Ευρωπόλ: Τον Μάιο του 2018 η Επιτροπή απέστειλε επιστολή στα κράτη μέλη που δεν έχουν τοποθετήσει ακόμη αξιωματικό σύνδεσμο στον Ευρωπόλ ή δεν έχουν πρόσβαση στην εφαρμογή δικτύου ασφαλούς ανταλλαγής πληροφοριών (SIENA). Η επιστολή επέστησε την προσοχή στην ανάγκη να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες για στενή συνεργασία μεταξύ των τελωνειακών αρχών, της αστυνομίας και άλλων υπηρεσιών επιβολής του νόμου.

Ταξιδιού (ETIAS), Ευρωπαϊκό Σύστημα Δακτυλοσκόπησης (EURODAC), Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου για υπηκόους τρίτων χωρών (σύστημα ECRIS-TCN).

9) Εμβάθυνση των διεθνών σχέσεων

Η Επιτροπή είναι επιφορτισμένη με τη διαπραγμάτευση καθώς και τη διασφάλιση της εφαρμογής διεθνών συμφωνιών που καλύπτουν τελωνειακά ζητήματα, είτε πρόκειται για ειδικές συμφωνίες, όπως συμφωνίες για τη συνεργασία και την αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα (CCMAA), είτε για ευρύτερες συμφωνίες που περιέχουν τελωνειακά στοιχεία, όπως συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών (ΣΕΣ), ενίοτε γνωστές και ως συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ). Συνέχισε να εργάζεται εντατικά σε αυτόν τον τομέα το 2018 και το 2019. Γενικός στόχος είναι η διευκόλυνση του νόμιμου εμπορίου, παράλληλα με τη διασφάλιση αποτελεσματικών και αποδοτικών ελέγχων για την πάταξη του παράνομου εμπορίου και την καταπολέμηση της απάτης.

- **Διαμετακόμιση** Οι υπηρεσίες της Επιτροπής συνέβαλαν εξ ονόματος της ΕΕ στις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν σχετικά με το νομικό πλαίσιο για το καθεστώς διαμετακόμισης eTIRinternational το οποίο συμφωνήθηκε τον Οκτώβριο του 2019 στην Οικονομική Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ) ²⁸έπειτα από μία δεκαετία προπαρασκευαστικών εργασιών και απαιτητικών διεθνών διαπραγματεύσεων. Οι εν λόγω εργασίες θα διαμορφώσουν το νομικό περιβάλλον για ένα ηλεκτρονικό τελωνειακό καθεστώς διαμετακόμισης TIR και θα εναρμονίσουν τη σύμβαση TIR με τις επιχειρηματικές ανάγκες και την τελωνειακή πολιτική της ΕΕ. Η επίσημη έγκρισή του έχει προγραμματιστεί για τις αρχές του 2020.

- **Συμφωνίες σχετικά με τελωνειακά μέτρα ασφάλειας με τη Νορβηγία και την Ελβετία.** Οι συζητήσεις για τις τροποποιήσεις των εν λόγω συμφωνιών ξεκίνησαν το 2019 με σκοπό τη διασφάλιση της ισοδυναμίας των μέτρων ασφάλειας στα εξωτερικά σύνορα σύμφωνα με το ενισχυμένο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων βάσει του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα και θα πρέπει να αρχίσουν να ισχύουν με την εγκατάσταση του ICS2 τον Μάρτιο του 2021.

- **Σύμβαση για πανευρωπαϊκούς προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής (σύμβαση PEM)** Το 2019 συμφωνήθηκε ένα σύνολο αναθεωρημένων κανόνων καταγωγής έπειτα από πολυετείς διαπραγματεύσεις με τα συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης PEM. Το Συμβούλιο εξέδωσε απόφαση σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της μεικτής επιτροπής που συστάθηκε από την περιφερειακή σύμβαση και ενέκρινε τους νέους κανόνες. Οι αναθεωρημένοι κανόνες καταγωγής της περιφερειακής σύμβασης προβλέπουν σύγχρονους και φιλικούς προς το εμπόριο κανόνες χάρη στους οποίους θα μπορέσουν να υπάρξουν περισσότερες και καλύτερες ευκαιρίες περιφερειακής ολοκλήρωσης πέραν των συνόρων της ΕΕ, που θα διευκολύνουν με τον τρόπο αυτόν τις εμπορικές ροές και τις αλυσίδες εφοδιασμού, ενώ παράλληλα θα ωφελήσουν τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές της ΕΕ. Η εφαρμογή των αναθεωρημένων κανόνων θα ξεκινήσει σε μεταβατική βάση μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών που το επιθυμούν. Οι

²⁸ <https://www.unece.org/trans/bcf/etir/welcome.html>.

πανευρωμεσογειακοί κανόνες καταγωγής διέπουν πλέον το 60 % περίπου των προτιμησιακών εμπορικών συναλλαγών της ΕΕ.

- **Εφαρμογή των κεφαλαίων περί εμπορίου και τελωνείων των ευρωμεσογειακών συμφωνιών σύνδεσης.** Οι υπηρεσίες της Επιτροπής συνέβαλαν επίσης στην εφαρμογή των κεφαλαίων περί εμπορίου και τελωνείων των ευρωμεσογειακών συμφωνιών σύνδεσης με τους εταίρους της (Αλγερία, Αίγυπτος, Ιορδανία, Λίβανος, Μαρόκο, Τυνησία και Παλαιστίνη), συμμετέχοντας ενεργά στις αντίστοιχες υποεπιτροπές των οποίων οι προγραμματισμένες συνεδριάσεις πραγματοποιούνται σε τακτική βάση.

- **Συμφωνία ΕΕ–Μαρόκου** Η εν λόγω συμφωνία, η οποία τροποποιεί τα πρωτόκολλα αριθ. 1 και 4 της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ–Μαρόκου, άρχισε να ισχύει στις 19 Ιουλίου 2019 και επεκτείνει τις δασμολογικές προτιμήσεις που χορηγούνται στα προϊόντα του Μαρόκου σε προϊόντα καταγόμενα από τη Δυτική Σαχάρα. Το 2020 το Συμβούλιο εξέδωσε εντολή σχετικά με τις λεπτομέρειες της ανταλλαγής πληροφοριών με το Μαρόκο για την αξιολόγηση των επιπτώσεων της ανωτέρω συμφωνίας.

- **Εφαρμογή των συμφωνιών σταθεροποίησης και σύνδεσης με τα Δυτικά Βαλκάνια:** παροχή συνδρομής στις υποψήφιες χώρες προς ένταξη στο πλαίσιο της διαδικασίας διεύρυνσης. Εκτός από τις διμερείς συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών, οι συμφωνίες σταθεροποίησης και σύνδεσης προβλέπουν επίσης στενή περιφερειακή και διμερή συνεργασία. Μεταξύ των χρησιμοποιούμενων εργαλείων περιλαμβάνονται η συνεργασία των εν λόγω χωρών με τη Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών της Κεντρικής Ευρώπης, η συμμετοχή στο πρόγραμμα «Τελωνεία 2020» και η παροχή συνδρομής στις χώρες όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό των τελωνείων. Το Μαυροβούνιο και η Σερβία συνεργάζονται προς την κατεύθυνση της συμμόρφωσης με τα αντίστοιχα κριτήρια αναφοράς τους βάσει του κεφαλαίου 29. Το τελωνειακό κεκτημένο παρουσιάστηκε στην Αλβανία και στη Βόρεια Μακεδονία πριν από τη φετινή απόφαση για την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Η Επιτροπή εξέδωσε τη γνώμη της σχετικά με την αίτηση προσχώρησης της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης το 2019 και διεξήγαγε μια πρώτη αποστολή τελωνειακής παρακολούθησης στην Πρίστινα το 2019.

- **Τελωνειακή Ένωση ΕΕ–Τουρκίας** Η θέση του Συμβουλίου σχετικά με τον πιθανό εκσυγχρονισμό της τελωνειακής ένωσης παρέμεινε αμετάβλητη, γεγονός που υποδηλώνει ότι δεν κατέστη δυνατόν να σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά την ενδεχόμενη αναθεώρηση της συμφωνίας. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής παρακολουθούν στενά τους πρόσθετους δασμούς και το αίτημα για υποβολή πρόσθετων πιστοποιητικών καταγωγής που έχει επιβάλει η Τουρκία, στοιχείο που εξακολουθεί να αποτελεί ένα από τα κύρια ζητήματα που εγείρουν ανησυχίες όσον αφορά την ορθή εφαρμογή της τελωνειακής ένωσης ΕΕ–Τουρκίας.

- **ΕΕ–Ανδόρα, Σαν Μαρίνο και Μονακό.** Βάσει εντολής του Συμβουλίου, η ΕΕ διαπραγματεύεται επί του παρόντος συμφωνία σύνδεσης με το Πριγκιπάτο της Ανδόρας, το Πριγκιπάτο του Μονακό και τη Δημοκρατία του Αγίου Μαρίνου, η οποία θα τους παράσχει πρόσβαση στην εσωτερική αγορά της ΕΕ συγκρίσιμη με την πρόσβαση που παρέχεται στα μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου που δεν είναι μέλη της ΕΕ. Οι διαπραγματεύσεις που ξεκίνησαν τον Μάρτιο του 2015 καλύπτουν όλα τα τεχνικά κεφάλαια που σχετίζονται με τις τέσσερις βασικές ελευθερίες της εσωτερικής αγοράς. Οι διαπραγματεύσεις σχετικά με τα θέματα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και των τελωνείων έχουν σημειώσει

μεγάλη πρόοδο τα τελευταία έτη και θα συνεχιστούν κατά τη διάρκεια της περιόδου 2020-2021.

- **Ανατολική εταιρική σχέση.** Οι υπηρεσίες της Επιτροπής συνέβαλαν ενεργά στην εφαρμογή των φορολογικών και τελωνειακών κεφαλαίων των σφαιρικών και σε βάθος συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών (DCFTA) με την *Ουκρανία, τη Μολδαβία και τη Γεωργία*. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής οργάνωσαν τις τελωνειακές υποεπιτροπές και συμμετείχαν στις φορολογικές υποεπιτροπές, παρέχοντας σαφή καθοδήγηση για την εναρμόνιση της νομοθεσίας των εταίρων με το δίκαιο της ΕΕ. Τα τελωνειακά κεφάλαια συμφωνήθηκαν και ολοκληρώθηκαν με το Ουζμπεκιστάν και το Αζερμπαϊτζάν σε σχέση με τις διαπραγματεύσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη για την ενισχυμένη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας. Το 2019 το Συμβούλιο ανάθεσε στην Επιτροπή την εντολή να ξεκινήσει τις διαπραγματεύσεις για συμφωνία τελωνειακής συνεργασίας και αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής με τη Λευκορωσία.

Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων Η ΕΕ (Επιτροπή) και τα κράτη μέλη συμμετείχαν ενεργά σε συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων (ΠΟΤ), προωθώντας τα πρότυπα του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα, καθώς και άλλων τελωνειακών πολιτικών της ΕΕ. Αυτό συνέβη ιδίως στην περίπτωση της συνολικής επανεξέτασης της αναθεωρημένης σύμβασης του Κιότο, του πλαισίου προτύπων για το διασυνοριακό εμπόριο, καθώς και των ψηφιακών τελωνείων και της ανάλυσης δεδομένων. Διαδραμάτισαν επίσης σημαντικό ρόλο σε όργανα εργασίας, όπως το πλαίσιο προτύπων του ΠΟΤ για την ασφάλεια και τη διευκόλυνση του παγκόσμιου εμπορίου (SAFE) και η επιτροπή του εναρμονισμένου συστήματος (ΕΣ).

Οι εργασίες για τις **συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών της ΕΕ** συνεχίστηκαν το 2018 και το 2019 για να εξασφαλιστεί η ορθή διαπραγμάτευση και εφαρμογή των σχετικών με τα τελωνεία πτυχών των διεθνών συμφωνιών της ΕΕ. Η συμφωνία οικονομικής εταιρικής σχέσης (στο εξής: ΣΟΕΣ) ΕΕ–Ιαπωνίας και η συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών (στο εξής: ΣΕΣ) ΕΕ–Σιγκαπούρης άρχισαν να ισχύουν την 1η Φεβρουαρίου και την 21η Νοεμβρίου 2019 αντίστοιχα. Στις 30 Ιουνίου 2019 υπογράφηκε ΣΕΣ με το Βιετνάμ. Τον Ιούνιο του 2019 επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία σχετικά με τη σύναψη εμπορικής συμφωνίας με τα κράτη της Mercosur (Αργεντινή, Βραζιλία, Παραγουάη και Ουρουγουάη). Η ΕΕ ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις σχετικά με τα πρωτόκολλα για τους κανόνες καταγωγής ως ενδιάμεσα στάδια για τις ΣΟΕΣ με την Ακτή Ελεφαντοστού και την Γκάνα. Ολοκλήρωσε επίσης τη διαπραγμάτευση των τεχνικών τροποποιήσεων του πρωτοκόλλου σχετικά με τους κανόνες καταγωγής στις ενδιάμεσες ΣΟΕΣ μεταξύ της ΕΕ και των κρατών της Ανατολικής και Νότιας Αφρικής, καθώς και της ΕΕ και των κρατών του Ειρηνικού. Συνεχίστηκαν οι διαπραγματεύσεις για τις ΣΕΣ με τη Χιλή, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία και την Ινδονησία. Ο εκσυγχρονισμός της ενδιάμεσης ΣΟΕΣ μεταξύ της ΕΕ και των κρατών της Ανατολικής και της Μεσημβρινής Αφρικής ξεκίνησε το 2019.

Όσον αφορά την εφαρμογή, επιλύθηκαν οι αρχικές δυσκολίες σε σχέση με την εφαρμογή της ΣΟΕΣ με την Ιαπωνία, οι οποίες διακύβευσαν την ορθή εφαρμογή των δασμολογικών προτιμήσεων. Ολοκληρώθηκαν οι συζητήσεις με την Κορέα σχετικά με κοινή αντίληψη για τις διαδικασίες επαλήθευσης των κανόνων καταγωγής και η κοινή αντίληψη πρόκειται να

συμφωνηθεί επισήμως το 2020. Οι εργασίες που διασφαλίζουν την ομαλή εφαρμογή της συμφωνίας με τον Καναδά, η οποία άρχισε να ισχύει στις 21 Σεπτεμβρίου 2017, πιστοποιήθηκαν από τη θετική 4η συνεδρίαση της μεικτής επιτροπής τελωνειακής συνεργασίας ΕΕ–Καναδά που διεξήχθη στις 22 Ιουνίου 2018 στις Βρυξέλλες. Στη συνέχεια, οι συζητήσεις προχώρησαν προς την αμοιβαία αναγνώριση των προγραμμάτων εγκεκριμένων οικονομικών φορέων (ΑΕΟ) της ΕΕ και του Καναδά. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν συνεδριάσεις των μεικτών επιτροπών τελωνειακής συνεργασίας σε σχέση με άλλες ΣΕΣ και συμφωνίες για τη συνεργασία και την αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή των εν λόγω συμφωνιών. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονταν συνεδριάσεις με την Κίνα (σχετικά με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, την καταπολέμηση της απάτης και την ασφάλεια της αλυσίδας εφοδιασμού), το Χονγκ Κονγκ (σχετικά με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας), την Κεντρική Αμερική και την Κολομβία / το Περού / τον Ισημερινό. Στην περίπτωση της Κίνας, η Επιτροπή δρομολόγησε αξιολόγηση της υφιστάμενης συμφωνίας μεταξύ ΕΕ–Κίνας για τη συνεργασία και την αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε τελωνειακά ζητήματα.

- **Δραστηριότητες παρακολούθησης** Οι υπηρεσίες της Επιτροπής συνέχισαν να παρακολουθούν την εφαρμογή των κανόνων καταγωγής και των διαδικασιών για τα προτιμησιακά εμπορικά καθεστώτα, προκειμένου να προστατεύονται τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ και να διασφαλίζεται το δίκαιο εμπόριο μεταξύ της ΕΕ και των τρίτων χωρών που επωφελούνται από προτιμησιακά εμπορικά καθεστώτα. Η εν λόγω παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους κανόνες προτιμησιακής καταγωγής ενισχύει επίσης την αξιοπιστία της Ένωσης κατά τη διαπραγμάτευση συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών.

- Σύστημα **εγγεγραμμένων εξαγωγέων** Η εγκατάσταση αυτού του συστήματος συνεχίστηκε, με αυξανόμενο αριθμό δικαιούχων που επωφελούνται από την ειδική κατάρτιση που παρέχει η Επιτροπή.

- **Δεσμευτικές πληροφορίες δασμολογητέας αξίας (BVI)** Συνεχίστηκε η διαδικασία προβληματισμού όσον αφορά τη θέσπιση αποφάσεων στην Ένωση σχετικά με δεσμευτικές πληροφορίες στον τομέα της δασμολογητέας αξίας με βάση τις διατάξεις των συμφωνιών του ΠΟΕ για τη δασμολογητέα αξία και τη διευκόλυνση του εμπορίου, καθώς και ορισμένων ΣΕΣ τις οποίες έχει συνάψει η ΕΕ. Οι δεσμευτικές πληροφορίες δασμολογητέας αξίας (BVI) μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη διευκόλυνση του διεθνούς εμπορίου, στην αύξηση της προβλεψιμότητας όσον αφορά την αξία των εμπορευμάτων για τους εμπορευόμενους, ενώ παράλληλα συνδράμουν τις τελωνειακές αρχές στο έργο τους όσον αφορά τη διασφάλιση αποτελεσματικών και αποδοτικών ελέγχων.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με την παρούσα έκθεση, οι υπηρεσίες της Επιτροπής συμμορφώθηκαν με το αίτημα του Συμβουλίου που διατυπώθηκε στα συμπεράσματά του της 25ης Ιανουαρίου 2019 σχετικά με την πρώτη διετή έκθεση όσον αφορά την περιγραφή, στο πλαίσιο νέας διετούς έκθεσης, των εξελίξεων που σημειώθηκαν στους εννέα τομείς προτεραιότητας που συνδέονται με τη

διακυβέρνηση της τελωνειακής ένωσης.

Παράρτημα: νομοθεσία, προγράμματα και ηλεκτρονικά συστήματα

α). Νομοθεσία της οποίας η επιβολή διασφαλίζεται από τις τελωνειακές αρχές

1) Ο ενωσιακός τελωνειακός κώδικας, σε συνδυασμό με τις κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις του²⁹, ο οποίος εφαρμόζεται από το 2016, αποτελεί το κύριο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις τελωνειακές διασαφήσεις, καθεστώτα και διατυπώσεις στο πλαίσιο της τελωνειακής ένωσης. Σύμφωνα με την αναθεωρημένη σύμβαση του Κιότο, ο κώδικας θέτει σε εφαρμογή κανόνες που έχουν ως στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και τη διευκόλυνση του εμπορίου, σε συνδυασμό με την καλύτερη προστασία των δημοσιονομικών και οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και των κρατών μελών, καθώς και τη βελτίωση της ασφάλειας και προστασίας των πολιτών της ΕΕ. Ειδικότερα, στόχος του είναι μια πλήρως αυτοματοποιημένη τελωνειακή ένωση χωρίς χαρτί, με νέα και αναβαθμισμένα διασυνδεδεμένα ηλεκτρονικά συστήματα για την ολοκλήρωση όλων των τελωνειακών διατυπώσεων. Ο ενωσιακός τελωνειακός κώδικας, σε συνδυασμό με τις κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις του, λειτουργεί ήδη αποτελεσματικά και τα πλήρη οφέλη του θα είναι διαθέσιμα μετά το 2025, όταν θα βρίσκονται σε λειτουργία τα δεκαεπτά συναφή ηλεκτρονικά συστήματα που προβλέπονται στον κώδικα. Η Επιτροπή διεξάγει σε τακτική βάση συζητήσεις με τα κράτη μέλη και τις επιχειρηματικές ενώσεις για την εξεύρεση λύσεων όσον αφορά τυχόν προβλήματα που εντοπίζονται, και κατά συνέπεια έχουν εγκριθεί αρκετές τροποποιήσεις της δέσμης νομοθετικών μέτρων.

2) Η τελωνειακή ένωση της ΕΕ περιλαμβάνει καθεστώτα «διαμετακόμισης» τόσο εντός του τελωνειακού εδάφους όσο και με πολλές τρίτες χώρες. Η διαμετακόμιση είναι το καθεστώς που επιτρέπει την προσωρινή αναστολή των δασμών, των φόρων και των μέτρων εμπορικής πολιτικής που εφαρμόζονται κατά την εισαγωγή, παρέχοντας τη δυνατότητα εκτέλεσης των διατυπώσεων εκτελωνισμού στο σημείο προορισμού αντί για το σημείο εισόδου στο τελωνειακό έδαφος. Το καθεστώς διαμετακόμισης που εφαρμόζεται μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ ισχύει επίσης για την Ανδόρα και τον Άγιο Μαρίνο. Υπάρχουν καθεστώτα διαμετακόμισης με τις τέσσερις χώρες της ΕΖΕΣ (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ελβετία), τη Σερβία, τη Βόρεια Μακεδονία και την Τουρκία βάσει της σύμβασης περί καθεστώτος κοινής διαμετακόμισης του 1987, όπως τροποποιήθηκε³⁰. Η λειτουργία του καθεστώτος κοινής διαμετακόμισης με το Ηνωμένο Βασίλειο έχει εξασφαλιστεί, καθώς το Ηνωμένο Βασίλειο κατέθεσε το έγγραφο προσχώρησής του στη σύμβαση στις 30 Ιανουαρίου 2019. Η ΕΕ διαθέτει επίσης καθεστώτα διαμετακόμισης με τις σχεδόν 60 χώρες που έχουν υπογράψει τη σύμβαση περί κοινού καθεστώτος διαμετακόμισης του 1975 [σύμβαση TIR

²⁹ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/union-customs-code/ucc-legislation_en.

³⁰ Απόφαση αριθ. 1/2016 της μεικτής επιτροπής ΕΕ-ΕΖΕΣ για την κοινή διαμετακόμιση, της 28ης Απριλίου 2016, για τροποποίηση της σύμβασης της 20ής Μαΐου 1987 περί κοινού καθεστώτος διαμετακόμισης [2016/858].

(Transports Internationaux Routiers) ή σύμβαση περί διεθνών οδικών μεταφορών εμπορευμάτων]³¹.

3) Η προσωρινή εισαγωγή στο τελωνειακό έδαφος της ΕΕ επιτρέπεται για εμπορεύματα από τις περίπου 70 χώρες που έχουν υπογράψει τη σύμβαση της Κωνσταντινούπολης του 1990 για την προσωρινή εισαγωγή, της οποίας ο θεματοφύλακας είναι ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (ΠΟΤ)³².

4) Κατά την εκτέλεση του ευρέος φάσματος των καθηκόντων τους, πέραν της είσπραξης των δασμών, του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης, οι τελωνειακές αρχές διασφαλίζουν στα σύνορα της ΕΕ την επιβολή περισσότερων από 60 νομοθετικών πράξεων της ΕΕ για την προστασία των πολιτών, του περιβάλλοντος και της ακεραιότητας της ενιαίας αγοράς. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, οι κτηνιατρικοί, υγειονομικοί, φυτοϋγειονομικοί, γεωργικοί και περιβαλλοντικοί κανονισμοί, καθώς και η νομοθεσία για την ασφάλεια και τη συμμόρφωση των προϊόντων.

5) Ο κανονισμός 515/97 αποτελεί το κύριο νομικό μέσο για την καταπολέμηση της τελωνειακής απάτης μέσω της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών. Ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ πραγματοποιούνται επίσης στο πλαίσιο του τελωνειακού συστήματος διαχείρισης κινδύνων για πληροφορίες σχετικές με τον κίνδυνο όπως προβλέπεται στον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα.

6) Οι τελωνειακές αρχές ανταλλάσσουν πληροφορίες με άλλες χώρες προκειμένου να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τις τελωνειακές διατάξεις και την πληρότητα της είσπραξης των εσόδων στο πλαίσιο των ρυθμίσεων τελωνειακής συνεργασίας της ΕΕ με άλλες χώρες.

β). Προγράμματα για τα τελωνεία

Οι τελωνειακές αρχές συνεργάζονται μεταξύ τους και ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές χρησιμοποιώντας τα εργαλεία, τις μεθοδολογίες και τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων δράσης της ΕΕ για τα τελωνεία. Η συνεργασία πραγματοποιείται μέσω κοινών δράσεων, καθώς και με την ανάπτυξη ΤΠ και ικανοτήτων των ανθρώπινων πόρων.

Δύο προγράμματα δράσης της ΕΕ χρηματοδοτούν τη συνεργασία μεταξύ των τελωνειακών αρχών για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ: «Τελωνεία 2020» και «Hercule II/III» μέσω διαφόρων οπτικών γωνιών, εργαλείων και προϋπολογισμών.

³¹ <http://www.unece.org/tir/system/history/tir-history.html>.

³² <http://ec.europa.eu/world/agreements/prepareCreateTreatiesWorkspace/treatiesGeneralData.do?redirect=true&treatyId=533>.

Στόχος του προγράμματος «Τελωνεία 2020» είναι η στήριξη της λειτουργίας και του εκσυγχρονισμού της τελωνειακής ένωσης προκειμένου να ενισχυθεί η εσωτερική αγορά μέσω της συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών. Περισσότερο από το [85 %] του προϋπολογισμού του (522 εκατ. EUR σε τρέχουσες τιμές) διατίθεται για τα τελωνειακά ηλεκτρονικά συστήματα, και καλύπτει την ανάπτυξη, τη λειτουργία και τη συντήρηση των ενωσιακών τμημάτων των συστημάτων αυτών. Ο υπόλοιπος προϋπολογισμός προορίζεται για συνεργατικές προσεγγίσεις, κυρίως κοινές δράσεις (όπως ομάδες έργου και ομάδες εμπειρογνομόνων) και δραστηριότητες κατάρτισης (όπως προγράμματα κατάρτισης και ανάπτυξη ικανοτήτων ανθρώπινων πόρων).

Το πρόγραμμα «Hercule», το οποίο τελεί υπό τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης, προστατεύει τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ με την υποστήριξη δράσεων για την καταπολέμηση των παρατυπιών, της απάτης και της διαφθοράς εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Οι προτάσεις για την ανανέωση των εν λόγω προγραμμάτων μετά το 2020 περιλαμβάνονται στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο που αναμένεται να εγκριθεί στο τέλος του 2020. Το μελλοντικό πρόγραμμα για τα τελωνεία αποσκοπεί στη διασφάλιση της περαιτέρω ανάπτυξης των τελωνειακών ηλεκτρονικών συστημάτων και στην ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας σε θεματική ή γεωγραφική βάση.

γ). Τελωνειακά ηλεκτρονικά συστήματα

Από τότε που δημιουργήθηκε, η τελωνειακή ένωση έχει περάσει από διάφορα στάδια ψηφιακού εκσυγχρονισμού. Στα τέλη της δεκαετίας του 1990 σημειώθηκε πολύ σημαντικό βήμα προόδου με την καθιέρωση νέου συστήματος για την ψηφιακή διεκπεραίωση των τελωνειακών διαδικασιών διαμετακόμισης με βάση το πρώτο σύστημα ανταλλαγών ηλεκτρονικών μηνυμάτων σε επίπεδο ΕΕ. Έκτοτε έχουν δημιουργηθεί πολύ περισσότερα τελωνειακά ηλεκτρονικά συστήματα. Σήμερα, σχεδόν το 100 % των τελωνειακών διασαφήσεων διεκπεραιώνεται ψηφιακά.

Βασικό στοιχείο του φόρτου εργασίας ΤΠ των τελωνείων είναι η αναβάθμιση ορισμένων υφιστάμενων ηλεκτρονικών συστημάτων και η ανάπτυξη ορισμένων νέων συστημάτων για τη διαχείριση όλων των τελωνειακών διατυπώσεων βάσει του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα. Η προθεσμία για την ολοκλήρωση του συνόλου των 17 αναβαθμισμένων ή νέων συστημάτων λήγει το αργότερο στο τέλος του 2025. Τα ηλεκτρονικά συστήματα περιλαμβάνουν 14 διευρωπαϊκά συστήματα (εκ των οποίων ορισμένα διαθέτουν και ενωσιακή και εθνική συνιστώσα) και 3 αμιγώς εθνικά συστήματα ως εξής:

Διευρωπαϊκά συστήματα

1. *Τελωνειακές αποφάσεις*: Το έργο αποσκοπεί στην εναρμόνιση των διαδικασιών όσον αφορά τις αιτήσεις για την έκδοση τελωνειακών αποφάσεων, τη λήψη αποφάσεων και τη διαχείριση των αποφάσεων σε ολόκληρη την ΕΕ.

2. *Δεσμευτικές δασμολογικές πληροφορίες (ΔΔΠ)*: Κάθε απόφαση που παρέχει σε οικονομικό φορέα πληροφορίες σχετικά με τον κωδικό εμπορεύματος που θα εφαρμόσει η τελωνειακή αρχή σε εμπορεύματα τα οποία επιθυμούν να εισαγάγουν ή να εξαγάγουν οι οικονομικοί φορείς, δημοσιεύεται στη βάση δεδομένων ΔΔΠ. Στόχος του εν λόγω έργου είναι η αναβάθμιση του διευρωπαϊκού συστήματος δεσμευτικών δασμολογικών πληροφοριών σύμφωνα με τον ενωσιακό τελωνειακό κώδικα και τις διατάξεις του (π.χ. αλλαγές της περιόδου ισχύος). Το έργο συνδέεται στενά με το σύστημα «Επιτήρηση 3» που περιγράφεται κατωτέρω.
3. *Εγκεκριμένοι οικονομικοί φορείς (ΑΕΟ) — Αναβάθμιση*: Το έργο αποσκοπεί στη βελτίωση των επιχειρηματικών διαδικασιών όσον αφορά τις αιτήσεις και τις άδειες των ΑΕΟ, λαμβανομένων υπόψη των τροποποιήσεων των νομικών διατάξεων του κώδικα.
4. *Αυτοματοποιημένο Σύστημα Εξαγωγών (ΑΣΕ)*: Το έργο αυτό εφαρμόζει τις απαιτήσεις του κώδικα σε θέματα εξαγωγών και εξόδου και αποτελείται από δύο συνιστώσες: μία διευρωπαϊκή (ΑΣΕ) και μία εθνική (αναβάθμιση των εθνικών συστημάτων εξαγωγών).
5. *Αναβάθμιση του Νέου Μηχανογραφημένου Συστήματος Διαμετακόμισης (NCTS)*: Στόχος του συγκεκριμένου διευρωπαϊκού έργου είναι η αναβάθμιση του υφιστάμενου συστήματος το οποίο αυτοματοποιεί τα καθεστάτα διαμετακόμισης και τον έλεγχο των κινήσεων που καλύπτονται βάσει του καθεστώτος TIR εντός της ΕΕ.
6. *Σύστημα Εγγεγραμμένων Εξαγωγέων (ΣΕΕ)*: Το έργο ΣΕΕ αποσκοπεί στην εφαρμογή ενός συστήματος που θα παρέχει επικαιροποιημένες και πλήρεις πληροφορίες σχετικά με εγγεγραμμένους εξαγωγείς εγκατεστημένους σε τρίτες χώρες οι οποίοι εξάγουν προϊόντα στην ΕΕ στο πλαίσιο προτιμησιακών εμπορικών καθεστώτων.
7. *Υποσύστημα Καταχώρισης και Ταυτοποίησης των Οικονομικών Φορέων 2 (EORI2)*: Το έργο αυτό αποσκοπεί στην αναβάθμιση του υφιστάμενου διευρωπαϊκού συστήματος EORI στο οποίο καταχωρίζονται και ταυτοποιούνται οι οικονομικοί φορείς της ΕΕ και τρίτων χωρών.
8. *Διαχείριση Εγγυήσεων (ΔΕ)*: Το έργο αυτό αποσκοπεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικής και αποδοτικής διαχείρισης των διαφόρων τύπων εγγυήσεων. Το έργο διαθέτει τόσο διευρωπαϊκή όσο και εθνική συνιστώσα.
9. *Δελτία Πληροφοριών (INF) για Ειδικά Καθεστάτα*: Στόχος του έργου αυτού είναι η ανάπτυξη ενός νέου διευρωπαϊκού συστήματος για τη διοικητική συνεργασία και την τυποποιημένη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τελωνειακών αρχών σε όλα τα κράτη μέλη.
10. *Επιτήρηση 3*: Το έργο αυτό αποσκοπεί στην αναβάθμιση του συστήματος «Επιτήρηση 2+» προκειμένου να καταστήσει δυνατή την ανάλυση δεδομένων και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με υφιστάμενα και μελλοντικά στοιχεία δεδομένων από τις διασαφήσεις για σκοπούς βελτίωσης της ανάλυσης των τελωνειακών κινδύνων, καταπολέμησης της απάτης, σχεδιασμού πολιτικής, ανάλυσης της αγοράς, ελέγχων μετά τον εκτελωνισμό και στατιστικούς σκοπούς.
11. *Αναβάθμιση του Συστήματος Ελέγχου Εισαγωγών (ICS) για την ενίσχυση της ασφάλειας της αλυσίδας εφοδιασμού στα σημεία εισόδου*: Το έργο αποσκοπεί στη δημιουργία ενός νέου διευρωπαϊκού συστήματος που θα αντικαταστήσει το υφιστάμενο σύστημα

ελέγχου εισαγωγών. Κύριος στόχος είναι η ενίσχυση της ασφάλειας της αλυσίδας εφοδιασμού με τη βελτιστοποίηση της ανταλλαγής εκ των προτέρων κοινοποιούμενων πληροφοριών για το φορτίο και την αντιμετώπιση των αδυναμιών σε σχέση με τις διαδικασίες ασφάλειας και προστασίας και/ή την ποιότητα των δεδομένων, προκειμένου να βελτιωθεί η ανάλυση κινδύνων.

12. *Κεντρικός Τελωνισμός για Εισαγωγή (KTE)*: Σκοπός του έργου είναι η δημιουργία ενός διευρωπαϊκού συστήματος που θα επιτρέπει στους εμπορευόμενους να συγκεντρώνουν την κατάθεση των τελωνειακών διασαφήσεων τους για εισαγωγές στο πλαίσιο μίας τελωνειακής διοίκησης, ενώ τα εμπορεύματα θα προσκομίζονται για φυσικό έλεγχο σε άλλο ή άλλα κράτη μέλη.
13. *Αποδεικτικό Ενωσιακού Χαρακτήρα (AEX)*: Το έργο αποσκοπεί στη δημιουργία ενός νέου διευρωπαϊκού συστήματος για την αποθήκευση, τη διαχείριση και την ανάκτηση των ηλεκτρονικών αποδεικτικών ενωσιακού χαρακτήρα.
14. *Ομοιόμορφη διαχείριση χρηστών και ψηφιακή υπογραφή – UUM&DS/OΔΧ&ΨΥ (Άμεση πρόσβαση των εμπορευομένων στα ευρωπαϊκά συστήματα πληροφοριών)*: Το έργο UUM&DS/OΔΧ&ΨΥ αποσκοπεί στην υλοποίηση ενός συστήματος που παρέχει στους εμπορευόμενους άμεση και εναρμονισμένη πρόσβαση σε νέες υπηρεσίες σε επίπεδο ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των κεντρικών υπηρεσιών.

Εθνικά συστήματα

15. *Αναβάθμιση των εθνικών συστημάτων εισαγωγών (ΕΣΕ)*: Το έργο αποσκοπεί στην υλοποίηση όλων των απαιτήσεων του κώδικα όσον αφορά τον τομέα των εισαγωγών σε εθνικό επίπεδο. Καλύπτει τα εθνικά συστήματα επεξεργασίας τελωνειακών διασαφήσεων, καθώς και άλλα σχετικά συστήματα.
16. *Γνωστοποίηση άφιξης, γνωστοποίηση προσκόμισης και προσωρινή εναπόθεση*: Στόχος του έργου αυτού είναι ο καθορισμός των διαδικασιών για τη γνωστοποίηση άφιξης των μεταφορικών μέσων, την προσκόμιση των εμπορευμάτων και τη διασάφηση προσωρινής εναπόθεσης, καθώς και η υποστήριξη της εναρμόνισης μεταξύ των κρατών μελών.
17. *Ειδικά καθεστάτα*: Το έργο αυτό αποσκοπεί στην επιτάχυνση, τη διευκόλυνση και την εναρμόνιση των ειδικών καθεστώτων σε ολόκληρη την Ένωση μέσω παροχής κοινών προτύπων επιχειρηματικών διαδικασιών.

Μεταξύ πολλών άλλων τελωνειακών ηλεκτρονικών συστημάτων που αποσκοπούν στην υποστήριξη των τελωνειακών αρχών και/ή στη διευκόλυνση των εισαγωγέων και εξαγωγέων, συγκαταλέγονται και τα ακόλουθα συστήματα που αναφέρονται στο παρόν έγγραφο:

TARIC (Ενοποιημένο Δασμολόγιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης): Πρόκειται για μια πολύγλωσση βάση δεδομένων που περιλαμβάνει όλα τα μέτρα που σχετίζονται με τη δασμολογική, εμπορική και γεωργική νομοθεσία της ΕΕ.

COPIS (Σύστημα πληροφοριών κατά της απομίμησης/παραποίησης και της πειρατείας): Αποσκοπεί στην ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας μέσω

της βελτίωσης της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των δικαιούχων και των τελωνειακών διοικήσεων των κρατών μελών και μεταξύ όλων των τελωνείων των κρατών μελών.

Σύστημα πληροφοριών κατά της απάτης (AFIS): Αυτό το ασφαλές σύστημα παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με παραβάσεις της τελωνειακής νομοθεσίας μεταξύ τους και με την Επιτροπή.

Ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης κινδύνων: Το ηλεκτρονικό τελωνειακό σύστημα διαχείρισης κινδύνων (CRMS) για την υποστήριξη της ηλεκτρονικής ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τους κινδύνους σε πραγματικό χρόνο μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών συνδέει 841 τελωνεία, συμπεριλαμβανομένων όλων των διεθνών λιμένων και αερολιμένων, των μεγάλων χερσαίων συνοριακών σταθμών και όλων των εθνικών κέντρων ανάλυσης κινδύνων.